

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 07895

NOAH'S KASTN

Meyer Ziml Tkatch

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

מ. טקאטש

נח'ים קאסטן

משלים און מעשה'לעך

1942

ביכער פון זעלבן דיכטער:
„אויף גאט'ס באַראָט“, 1927
„דאָס טייכל קאַטשעט זיך אויפן בייכל, 1933
„זון איבער אַלץ“, 1936
„אין שאַטן פון דיר“, 1939

NOACH'S KASTN

(Noah's Ark)

By M. TKATCH

M. CHEHINSKY, Publisher
2720 West Division Street
Chicago, Ill.

אין קאסטן

(פארווארט)

ביז ס'וועט דער מבול איבערגיין,
אין קאסטן זיך פארטייע!
ניט גוט דעם מענטש צו זיין אליין,
א פאר איז אים די חיה.

איך זאמל מיינע חיות איין,
מיין קאסטן איז די פאבל,
א צווייטער נח וועל איך זיין,
עס גייט א נייער מבול.

איך זע די כוואליעס דורך מיין שויב,
איך הער די ווינטן ברומען,
איך האב ארויסגעשיקט די טויב,
איז זי צוריק געקומען.

איך וועל זי שיקן נאך און נאך,
ביז זי וועט ברענגען, ענדלעך,
א ביטער בלאט פון אונדזער בראך,
פון אונדזער דזשאנגל — שפענדלעך.

דערווייל, ביז צו א וויסטן ברעג
מיין קאסטן וועט דערשווימען,
א צירק דרעסיר איך אויס אין וועג
די מענטשן נאכצוקרימען.

וועט זיין א שיינע קינדערשפיל,
א קינדערשפיל און מערער —
דער מענטש וועט לערנען זייער פיל
פון חיות, זיינע לערער.

די שפין און די בין

די שפין
האָט איידל, דין,
אי אָפּן, אי באַהאַלטן,
סימעטריש אויסגעהאַלטן,
געדולדיק און געשיקט
איר שפינוועב אויסגעשמריקט.
און פון איר ווערק באַגייסטערט,
האָט צו דער בין
געזאָגט די שפין:
— אָט האָב איך אויך מיין שפינוועב אויסגעמייסטערט
מיט קינסטלערישן הן,
ווי דו דיין סטעלניק מייסטערסט אויס —
אי צוועקמעסיק אי שוין. —
— דיין מייסטערשאַפט איז גרויס,
נאָר וויי איז צו דיין בייזן צוועק! —
געענטפערט האָט די בין אין שרעק:
פאַר זיסן האַניק איז די שאַפונג מיינע
אַ שיינע כלי,
נאָר פאַר דיין גזילה און נבלה
איז בלוז אַ נעץ דיין ווערק, דאָס פיינע. —

דער האָן און די מויז

אין קאָמער אָן אַ פענצמער, אין אַ שטייג — אַ קארצער,
אין זעט אין שוואַרצער,
אין דער געשמאַפמער האָן געזעסן,
געוואָרנן זיך, געטרונקען און געגעסן.
צי האָט דער האָן, פון צייט דער הימער,
געוואוסט אויך פון אַ צייט, וואָס הייסט: „כפרות-שלאַגן“?
אין ניט פאַר מיר צו זאָגן,
נאָר, ווי פון אַ געהיימען פייער אַ געבריימער,
האַט יעטווידן פרימאַרנן, לויט זיין שטייגער,
פון שלאָף זיך אויפגעכאַפט
דער לעבעדיקער זייגער,
געפאַכעט מיט די פליגל און געקלאַפט,
געקרייט און אַנגעזאַגט:
— קוק-רעקו! עס טאַגט! —
— וואָס מאַכט דיר אויס?
וואָס גייט דיר אָן?! —
אין פון איר לאַך די מויז אַרויס
און האָט געפרעגט דעם האָן:
דיך גייט דער טאַג פאַרבליי,
אין דיין געפענגעניש אין פינצמער סיי-ווי-סיי. —
— פאַרשטייסט עס גאַרניט, אַרים מייזעלע,
אין פינצמער הייזעלע? —
האַט זיך דער האָן געוואונדערט:
איך מעג מיר זיין אין חושך, אַפגעזונדערט,
נאָר ווען איך ווייס, אַז אויף דער וועלט וועט ליכטיק ווערן,
גייט-אויף מיין האַפנונג אויך אין מאַרגנשמערן. —

דער קאנאריק און די קראַ

דער גאלדענער קאנאריק — גאלדיק-זוניק —
האַט ווי אַ פידעלע פילסטרוניק
צעשפילט זיך,
צעטרילט זיך,
געשאַלט אין זיין מוזיק:
— צו לעבן איז אַ גליק. —
— עס איז דיר פריילעך? —
האַט זיך די קראַ צעקראַקעט שוואַרץ, ווי ס'איז איר הולך:
אַ גדולה, שטאַרבער,
וואָס ס'האַט די מאַמע דיך געהאַט
צו ציטערן אין טויטשרעק ווי אַ בלאַט
פאַר יעגער, קאַץ און שפאַרבער!
ווייל קיינער איז ניט זיכער מיטן חיות.
ניט זינגען, — שילטן דאַרף מען דעם געבוירן-טאַג.
מיין גאַנצן לעבן גיי איך אויף לויות,
איז ווייס איך וואָס איך זאַג. —
— איך פריי זיך מיט דער חיי-שעה, —
האַט דער קאנאריק אויסגעזונגען צו דער קראַ:
נאַר דו, מיין אַבל, — ווי ס'איז פאַלש דיין קלאַג
(עס שטערט דיר ניט, ווי אַלע ווייסן,
אַ ביינדל אַפצולעקן פון די מתים),
אַזוי איז פאַלש דיין שילטן דעם געבוירן-טאַג,
ווייל, זאַג מיר נאַר: —
ווי לעבט עס אַפ אַ פעסימיסט דריי הונדערט יאָר? —

פענאס און די פערד

פענאס,
דאס פילכארימט באפליגלט פערד
פון כארג פארנאס,
האט צו די ברידער זיינע אויף דער ערד,
די איינגעשפאנמע אין דעם וואַגן,
געזאגט, אזוי צו זאָגן:
— ווי קאָן איך זאָרגלאָז אין די הימלען שוועבן,
ווען שווער איז אייער ערדיש לעבן?
איך וועל מיט אייך זיך מיען,
צוזאמען גיין אין שפאָן, דעם וואַגן ציען. —
פארשטייט זיך,
אז ס'האָבן שטארק די פערד דערפרייט זיך: —
אזא געווינס פאר זייער קלאָס!
ווען אַבער ס'איז אין שפאָן אריין פענאָס,
האָט דער באַפליגלטער צעבראָכן
די דעמבענע האַלאַבליעס, וואָס האָבן אים געשמערט
די פליגל צו צעפאַכען.
— וואָס טוט מען מיט פענאָסן? —
פארזאמלטע אין מאַסן
געשאַקלט האָבן מיט די קעפּ די פערד,
געקלערט און צו אַן עצה זיך דערקלערט:
— היות, ווי ס'איז פענאָס
אַ גרויס געווינס פאר אונדזער קלאָס;
היות, ווי אים פארלירן וויל ניט קיינער,
דערפאר באַשליסן מיר, ווי איינער: —
כדי אין די האַלאַבליעס אים אַריינצופאַסן,
די פליגל אַפצובייסן ביי פענאָסן. —

דער אינדיק און דער שטרוים

אויף איינגליבע ווער איז דאס ניט זינדיק?
נאָר זינדיקער פון אַלעמען איז אונדזער אינדיק,
וואָס בלאָזט זיך, גוידערט זיך און האַלדערט:
— איך האָב זיך האַלד און האַלדער!
איך בין אַ מלך מיט אַ קרוין! —
— איך זע זי ניט, דיין קרוין, געשוואַלענער פאַרשוין! —
האַט אים געזאָגט דער שטרוים,
וואָס גרויסט זיך ניט, כאַטש ער איז גרויס:
איך זע נאָר — ס'הענגט דיר פאַר די אויגן פונם שמערן
אַן איבעריק שטיקל פלייש,
ווי ניט צו דיר וואַלט דאָס געהערן. —
האַט אָנגעצונדן זיך דער אינדיק, ווי אַ פלאַם,
און זיך צעהאַלדערט היים:
— אומוויסנדיקער, ווייס —
דאָס איז מיין קרוין, ווי ביי דעם האַן זיין קאַס. —
— פון שמערן הענגט אַ קרוין אַראָפּ?
איך האַלט ניט אויס! —
האַט זיך געוואונדערט און געלאַכט דער שטרוים:
די קרוין ביים האַן איז אויפן קאַפּ. —
— איך טראָג די קרוין פאַר מיניע אויגן,
געענטפערט האַט דער אינדיק אָנגעצויגן:
איך זאל אין איר זיך שפיגלען פרי און שפעט,
שטאַלצירן וואָס איך בין אַ מאַיעסטעם. —
— דו עגאָאָיסט, צי ווייסטו וואָס דו האַסט געמאַן?
געענטפערט האַט דער שטרוים דעם קעניג אָן אַ טראָן:
האַסט מיט דיין קרוין די אויגן זיך פאַרשטעלט
און קליין און פינצטער זיך געמאַכט די וועלט. —

דער נאכטיגאל און דער שפערל

דער נאכטיגאל — ביינאכט א בלויער,
בייטאג א גרויער —
האט אין פרימארגן מיט א זשעדנע אויגל
געזוכט חיונה, ווי א יעדער פויגל,
און האט א וואָרים איינגעשלונגען
אין זעלבן האַלדז, וואָס האַט געזונגען.
דערפון געטראָפן און שאַקירט,
כאַטש ער אַליין האַט ווערים ניט בראַקירט,
האַט אַנגערופן זיך דער שפערל,
דער פראַסטער קערל :
— אַז וויי צו מיינע אויגן, וואָס ס'איז זיי באַשערט
צו זען דיין פאַל פון הימל אויף דער ערד !
ווען זינגען האַב איך דיך ביינאכט געהערט,
האַב איך געגלויבט — אַ מלאַך איז מיין זינגער.
צום סוף, אוי וויי איז מיר און ווינד,
איך האַב פאַרגעטערט בלינד
אַ ווערים-שלינגער ! —
— אומזיסט אין דיינע אויגן פאַל איך, —
באָדויערט האַט דער נאכטיגאל :
איך בין אַ זינגער, ניט קיין מלאַך,
פון אַלע ברואים ניט קיין יוצא-מן-הכלל.
איך האַב אַ שטים, נאָר אויך געדערים ;
קיין מן פון הימל פאַלט ניט, עס איך ווערים. —

די אָנגערטראַטענע קאַץ

די קאַץ, די באַרוועסע, די אָנגערטראַטענע,
האַט אין איר שרעק אויף שמעגן זייטיקע געהונקען.
— וואָס, גערטראַטענע,
אַ פּוס זיך אויסגעלונקען? —
האַט זי דער פּוקס געפרעגט, דערשראַקן זי אויף טויט,
ווען אויסגעוואַקסן איז ער פּון דער העלער הויט.
— אַך, דאָס ביסטו! איך בין דיר גערן,
האַט אויסגעגלייכט צוריק די קאַץ איר רוקן
און זיך געלאַסטשעט צו דעם קלוגן:
געמיינט — אַ מענטש, וואָס האַט אַ פּוס אַ שווערן.
ווייל איך האָב ניט זיך אויסגעלונקען, חס-חלילה;
דאָס האַט דער מענטש, דער האַרמער, וואָס ער איז,
מיר אָנגערטראַטן, מיך ניט באַמערקט אַפּילו,
ווען כ׳האַב געלאַסטשעט זיך צו זיינע פּיס. —
— וואוהיך-זשע גייט אַ קאַץ אַ קרומע?
מען קריכט פּון אויוון ניט אַרונטער, מומע! —
— דו רעדסט דאָך, סערצע, ווי אַ דאַקטער.
ווי קאַז מען רואיק ליגן, גאַט גערעכטער,
ווען אין דיין אויער קלינגט דעם מענטשנ׳ס בייז-געלעכטער?
„אַ מצוה, גיי ניט באַרוועס!“ זאָגט ער.
איז גיי איך דאָס צום שוסטער נאָך שטייולעטן.
איך וועל צו זיינע פּיס זיך לאַסטשען, רחמים בעטן,
נאָר מורא האָב איך, ער זאַל אויך אויף מיר ניט טרעטן. —
— גיי באַרוועס, ווי ס׳האַט גאַט געבאַטן!
האַט איר דער פּוקס גערטראַטן:
נאָר וואַרף ניט צו די פּיס דיין ליבשאַפט, ווי אַ שמאַטע,
ווען יענעם ליגסטו אין דער פּיאַטע. —

די פלעדערמויז

אמאל איז צו דעם זאָאלאָג
די פלעדערמויז געקומען מיט אַ קלאָג:
— אױ, הער געלערטער!
עס איז דאָך גוואַלד-געשריען.
עס איז אַן אומגעהערטער
טיױולאַניש-בייזער שפּאַס: —
איך פּלי, װי אַלע פּױגל פּליען,
פאַרוואָס-זשע האָסטו מיך אַרײַנגעשמעלט אין קלאָס
ניט פּון די פּױגל, װעדליק עס קומט אױס,
נאָר פּון די שרצים, װי אַ פּראָסטע מױז? —
— מאַכסט, פּלעדערמויז, אומזיסט אַ „װיצקו“, —
האַט דער געלערטער איר דערקלערט דעם תּירוץ:
ס'איז װאָר, אַז װי אַ פּױגל פּליסטו טאַקע,
נאָר לעבן לעבסטו װי אַ שרץ. —

די הייזעריקע שלאָנג

די בייזע צישענדיקע שלאָנג
האַט צו אַ דאַקטער זיך געמאַלדן קראַנק:
— אַדוני רופּא, אונטערזוך מיין האַלדז!
כ'בין הייזעריק, איך צישע אַלץ. —
האַט, נאַכדעם װי ער האָט כאַטראַכט
דעם הייזעריקן חולה,
דער דאַקטער שאַרף צו אים אַזוי געמאַכט:
— מיין שלאָנג! ס'איז נאַרניט מיט דיין „כלי“.
דאַס צישען איז נאַטירלעך פאַר דיין מין.
װאַס װילסטו — מיט דיין גיפּט און גאַל —
זינגען, װי אַ נאַכטיגאַל? !
װאַס פאַר אַ האַרץ, אַזאַ מין שטים. —

דער הונט און דער חזיר

אינמיטן נאכט,
ווען די לבנה האט געשיינט אין פולער פראכט,
האט זיך דער הונט צעיאמערט אויפן קול,
ווי ס'וויינט אמאל
אין אנגעזיכט פון גרויסער שיינקייט
א מענטש, באגרייפנדיק זיין קליינקייט,
כאטש שטילער וויינט ער, שטיקט זיין צער —
א מענטש איז ער דערפאר.
— וואס יאמערסטו, מיין הונט?
ביסטו געזונט? —
האט אים אין שרעק געפרעגט
דער חזיר, פון זיין שלאף זיך אויפגעוועקט.
— געזונט. א דאנק.
און אפשר גאר פון שיינקייט קראנק, —
געענטפערט האט דער הונט, וואס וואכט:
א נאכט! א נאכט!
לבנה, שמערן.
מען קאן משוגע ווערן! —
— ביסט אויפאנ'אמת קראנק, פון זין ארונטער, —
האט זיך צעבריוקעט דער „געזונטער“,
וואס קאן זיין קאפ ניט הויבן
צו זען וואס טוט זיך אויבן:
לבנה, שמערן גאר, ס'איז ניט געשטויגן,
איך זע זיי ניט מיט מיינע אויגן. —

דער שמעטערלינג און די בין

מיט פאַרבנשפּיל פון רעגנבוין,
מיט אויסגעגלאַצטע אויגן,
ווי מיט אַ טוי פאַרצויגן,
האַט שמעטערלינג געפלאַמערט און געפליטערט,
געזעצט זיך אויף אַ בלימל און געציטערט,
דערשיטערט
פון אייגענער דערקענטער פראַכט,
די פליגעלעך געעפנט און פאַרמאַכט,
אַזוי ווי אַ קאַלירטן פעכער.
די בין,
וואָס זוכט אין שיינקייט זיך,
האַט, זיצנדיק אין בלימל-בעכער,
געזאַגט, אַ זיכערע מיט זיך אַליין:
— דער שמעטערלינג איז שוין,
נאַר האַניק מאַכט די בין. —

די שפּערלעך און די סאַווע

אַנומלט
פאַרשייט, פאַרטומלט
איז אויף דער סאַווע מיט די אויסגעגלאַצטע אויגן
אַ פאַרל שפּערלעך אַנגעפלוין.
— זיי שמיל, אַוועק! —
האַט איינער זיך געכאַפט אין שרעק
און צוגעגעבן פול מיט אַכט:
דו ווייסט, זי זעט ביינאַכט. —
— איז וואָס דערפון? —
האַט ניט געטיילט דער צווייטער — זיין התפעלות:
צו זען אין חושך, און זיין בלינד, ווען ס'לויכט די זון,
איז פון די קנאַפע מעלות. —

די וועווערקע און דער פוקס

די וועווערקע איז אויף אַ בוים געזעסן,
אַ ניסעלע געגעסן
און צו פּאָזירן ניט פּאַרגעסן
אַפּילו אין אַכילה : —
די פּאָדערפּים צונויפּגעלייגט, ווי הענט אין תּפילה,
דעם שיינעם וויידל הענגען ניט געלאָזט אַראָפּ,
נאָר העכער פּון איר קאַפּ
פּאַרריסן אים און אויסגעבויגן,
ער זאָל זיך וואַרפּן אין די אויגן.
— דו דאַרפסט ניט, וועווערקע, דעם עק פּאַררייסן,
עס קלייבט זיך קיינער ניט אים אַפּצובייסן, —
האַט מיט געלעכטער איר געזאָגט דער פּוקס,
וואָס איז פּאַרביי געזאַנגען :
ווער קאָן דיך אויפן בוים דערלאַנגען ? —
— אַז כ'האַב אַן עק — דע-לוקס, —
יאַ, ניט קיין אַפּגעשלאָגענע הושענא,
זוי ביי דער מויו, —
האַט אויף די שפּאַט-רייד זיינע
די וועווערקע געענטפּערט, שטאַלץ ביי זיך און גרויס,
דערביי דעם עק געשאַקלט צו באַווייזן
די שיינע האָר, וואָס ער פּאַרמאַגט :
אַז כ'האַב אַן עק אַזאַ, איז מעג איך אים פּאַררייסן. —
— מיין עק איז שענער נאָך פּון דיינעם, —
האַט איר דער פּוקס צוריק געזאָגט :
דאָך לאָז איך אים אַראָפּ.
איך וויל ניט מיט קיין עק זיך אויסצופיינען,
אַ וויידל האַלטן העכער פּונם קאַפּ. —

משיח'ס פערד

דאס ווייסע פערד ביי יודקע באַלעגאַלע
האַט ניט געהאַט קיין גרינגע דאַליע: —
לא-די ער האַט פון יודקען שמיין,
ווי פון א גוי, געכאַפּט,
האַט יענער נאָך פון אים געמאַכט אַ וויין,
וואָס האַט אים ערגער פון די קלעפּ געקלאַפּט —
„משיח'ס פערד, משיח'ס טרעגער“,
אַ נאַמען האַט געגעבן אים זיין שלעגער.
וואָס-עפעס — אין אַ בלאַטע צי אין זאַמד —
געהערט האַט ער דעם חוּק נאַכאַנאַנד:
— משיח'ס פערד, משיח'ס סוס!
משיח וואַלט געקומען גיכער שוין צופּום. —
האַט איינמאַל אויפגעמאַכט זיין מויל דאָס פערד
(איר האַט אַזוינס פון בלעמ'ס אייזל שוין געהערט)
און אַפּגעענטפערט האַט דאָס פערד צוריק:
— הב איד, כ'בין מוחל דיר דעם גליק,
אַז ס'זאַל משיח רייטן
אויף מיר, דעם ניט באַפרייטן.
אויב ס'איז דיין גואל אַ באַפרייער
זאַז מין —
אַ רייטער בלויז אַ נייער, —
איז מעג ער זיך פאַרזאַמען. —
האַט יודקע מיט דער ביימש
געוואַלט דעם אפיקורם לערנען טיימש: —
משיח קומט ניט צו באַפרייען פערד, —
נאָר נאַכאַמאַל באַקלערט,
וואָס ער האַט ערשט געהערט,
פאַרגעסן האַט ער גאָר צו שמיסן
און האַט געזאַגט צום ווייסן:
— דו רעדסט דאָך גאַרניט, ווי אַ פערד. —

דאָס שעפּסל און איר מוטער

דאָס נאַריש שעפּסל, די מעזינקע,
צום שערן אַ געבונדענע,
דערזען די שער-מאַשינקע
די ערשט-דערפונדענע,
האַט צו דער מוטער אויסגערופן מיט אַ פרייד:
— אַ נייער סדר גייט!
מיר ווערן
מאַדערן. —
— איז וואָס, דו נאַר! —
געענטפערט האָט מיט צער
די אַלמע שעפּס צו איר מעזינקע:
אַלטמאַדיש, צי מאַדערן,
צי מיט אַ שער, צי מיט אַ שער-מאַשינקע —
מען וועט אַלציינאָם אונדז שערן,
באַרויבן אונדז פון אונדזער וואָל,
אַזוי ווי אַלעמאַל. —

דער מאַראַנץ און די לימענע

— וואָס מאַכסטו, לימענע? זעסט אויס מיר געל, —
האַט דער מאַראַנץ באַגריסט די זויערע מאַמוזעל.
— ניט רוף מיך „לימענע“ — מיין נאַמען איז צימרין! —
איז פון פאַרדראָס די געלבע
געוואָרן גרין.
— צימרין צי לימענע — עס מיינט דאָס זעלבע, —
האַט איר געענטפערט דער באַגריסער:
דער שיינער נאַמען מאַכט די זויערע ניט זימער. —

דער בוים און די וואַרצלען

דער הויכער בוים,
אין טרוים
די הימלען צו דערגרייכן,
האַט אויף די וואַרצלען זיך באַקלאַגט.
— איך צי זיך צו די הייבן, —
האַט ער געזאָגט:
נאָר איר, וואָס ריעט זיך, ווי בלינדע ווערים,
אַ קנויל געדערים,
איר בינדט מיך צו, ווי אַנקערס, צו דער ערד.
פאַר אייך וואָס האַבן פאַר אַ ווערט
די הויכע זון, די ווייטע שטערן!
כל זמן ס'איז אייער באַדן פעט,
צופרידענע אין זעט
איר ווילט שוין מער פון גאַרניט הערן. —
— אומדאַנקבארער! — האַט זיך דערהערט
אַ קול פון אונטער דר'ערד:
ווען מיר דאַ אונטן וואַלטן זאַפטן ניט געזויגן,
מיט וועמעס כח וואַלסטו זיך אַרויף געצויגן? —

די קאץ און די מיין

א ניגונדל זיך אויסגעברומט אין טרוים,
האָט אירע נעגל אין אַ בוים
די קאץ זיך אָנגעשאַרפט געמיטלעך,
צוריק זיי אין די לאַפקעלעך אַרײַנגעצויגן —
זיי זאלן זיך ניט וואַרפֿן אין די אויגן —
און צו דער מױזנלאַך מיט ווייכע טרימלעך
איז זי אַוועק
און האָט אַהין אַרײַנגעשריגן :
— איר דאַרפט ניט, מיין, באַהאַלטן זיך אין שרעק !
איך וויל ניט מער מיט אייך זיך קריגן.
איך בין געקומען מיט אַ ווייסער פּאַן,
זיך צו אַנטוואַפּענען — אייך באַט איך אָן. —
— קיין וואַפֿן האָבן ניט די מיין, —
געענטפּערט האָט מען איר צוריק :
באַוואַפנט איז די קאץ, וואָס גייט אויף זיי אין קריג. —
— און וואָס איז דען אַ נאַרע — ניט קיין פעסטונג ? —
האַט באלד די קאץ געגעבן אַ באַווייז :
ניט גלייך איז די פאַרמעסטונג,
אויב אין דער נאַרע בלייבט איר זיצן.
היינט איז קיין וואַפֿן ניט די ציין, וואָס מיין באַזיצן,
די שאַרפּסטע ציין, ווי אַלע ווייסן ?
איך אַבער האָב ניט קיין געווער זיך צו באַשיצן.
עס גייען אום אַפילו קלאַנגען — עס זאַל הייסן,
אַז נעגל האָב איך — ממש שפּיזן,
ס'איז אַבער פּאַלש — זיי וואַלטן זיך אַרויסגעוויזן. —
דערהערט וואָס ס'וויל פון זיי דער שונא האָבן : —
אַז זיך אַנטוואַפּענען, קומט אויס,
זאַל ניט די קאץ, נאַר נאַר די מױז, —
אין לאַך נאָך טיפּער האָבן זיך די מיין פאַרגראַבן.

דער האַז און דער יאָזש

דער האַז
האַט נושא-חן געווען ביים יאָזש.
האַט זיך דערפרייט דער פילגעיאַגמער,
וואָס אויף דער וועלט אַ פריינט פאַרמאַגט ער,
און חבר מיטן יאָזש איז ער געוואָרן.
נאָר אַז דער יאָזש האַט, ווי אַ דאָרן,
מיט זיינע שפּיזן
צום חבר זיך גענומען דריקן,
זיין ליבשאַפט אים אַרויסגעוויזן,
האַט אונדזער האַז פון אַלע גליקן,
כל-זמן אים האַבן נאָך די פּים געדינט,
זיך אַפּגעטראַגן, ווי אַ ווינט.

פאַר מיר און דיר איז קלאַר די סיבה
פאַרוואָס פון שטעכעדיקער ליבע
אַנטלאַפּן איז דער האַז,
נאָר נאָך עד-היום קאָן דאָס גיט פאַרשטיין דער יאָזש.

די צוויי עמער

צוויי עמער אויף איין קייט
און פון איין ראָד געדרייט,
נאָר, ווי צוויי שונאים אין אַ הויז,
ווען איינער קומט אַריין, דער צווייטער גייט אַרויס,
אַזוי אין חלל פונם ברונעם
געזאַנגען זיינען און געקומען
די עמער —
צו ליכט דער פולער און דער לידיקער אין דעמער —
און האָבן על-פי צוואַנג
באַגעגנט זיך אינמיטן גאַנג.
זיך אַנגעשטויסן אין דעם פולן,
האַט אים דער לידיקער גענומען דולן:
— דיך, וואַסערטרעגער, ציט אַרויף,
וואו אַליץ איז קלאַר און אויבנאויף,
און מיך ציט אַליץ אַרונטער,
וואו סוד פאַרטיפט דעם וואונדער. —
האַט יענער אים מיט קאַלטער וואַסער אַפגעאַסן,
געזאַגט בזה-הלשון:
— אין שאַטן ציט דיך, פוסטע כלי,
דאָך נאָר דיין פוסטקייט צו פאַרהילן.
ווען דו וועסט זוכה זיין זיך אַנצופילן,
וועסטו במילא
פון דעמער
צו קלאַרקייט ציען זיך, מיין עמער! —

די באוול און דער זייד

די באוול, ווייס ווי קרייד
פון קנאה צו דעם זייד,
האָט שווייגן ניט געקאָנט
און האָט איר יחוס אים דערמאָנט :
— ניט קוק וואָס איך בין אַרים,
דאָס בין איך נאָר באַשיידן : —
איך שטאַם פון אדעליקן „דרום“,
אַמעריקעס גן-עדן ;
מיך האָבן קנעכט באַדינט,
ווי ס'אויג אין קאַפּ געהיט ;
איך האָב געגרינט,
איך האָב געבליט,
עס איז מיין וואָל אַפילו
געווען אַ ווייסע בלום, אַ שטילע,
ווי ס'פאַסט צום אַדעליקן רומל —
אַן טומל.
דו זעסט, איך האָב ניט וואָס צו שעמען זיך,
אויב ניט צו איבערנעמען זיך. —
— און איך, מיוחס'טע דו מיינע,
דו ווייסע, פיינע, —
געענטפערט האָט דער זייד,
וואָס דאַרף זיך אויך ניט שמירן מיט קיין קרייד :
— מיין יחוס-בריוו איז אַרימער פון אַרים : —
ס'האַט אויסגעשפונען מיך אַ וואַרים,
נאָר איך אליין בין זייד. —

דער תליון און די שמריק

דער תליון האָט געשמירט מיט זייף
דעם תליה-שלייף
און, כאַמש זיין האַנט האָט ניט געמאַן קיין צימער,
געשמייכלט אַבער האָט ער בימער,
געקנייטשט דעם שמערן אין אַ קין-צייכן,
געפילט זיך לאַעליכעם
(אַ תליון אויך האָט אַ געוויסן)
און צו דער שמריק גערעדט האָט ער פאַרביסן :
— מיין שמריק, מיין וויסמע,
אַ משל אויף מיין לעבן ביסמו : —
דו וואַלסט געקאַנט, שטאַט מענטשן הענגען,
צום ברעג זיך-שמרינקענדיקע ברענגען.
פאַרוואָס-זשע ביסמו ניט קיין רעמונגשמריק,
נאָר גראַד אַ תליה ?
אין דיר איז די מניעה ?
דו זאָגסט זיך אַפּ פון גליק ? . . .
אויך איך, וואָס כ'בין געקנאַטן
פון זעלבן טייג, וואָס — אַ משיח,
בין גאָר געוואָרן מעשה-שמן
אַ תליון, טויט'ס אַ שליח. —
— אַ גומער משל מיט אַ פאַלשן מוסר-השכל, —
האַט פון דער שמריק ארויס גערעדט אַ בת-קול :
אָוודאי איז דער שמריק קיין דעה ניט געגעבן,
נאָר אויך ניט קיין פאַרשטאַנד צו וויסן גוטס און ביי,
דער זון פון חוה, אַבער, ער פאַרשטייט און ווייס
און וויילן קאָן ער צווישן טויט און לעבן,
פאַרוואָס-זשע, מענטש, געראַטענער אין גאַט,
צום טייוול דינסטו אויפן עשאַפאַט ? ! —

דער וויכער

פון וואָס ? פון וואַנען ?
אינמיטנדריינען, ווי אַ פייער,
אַ וויכערזייל איז אויפגעשטאַנען,
אַ דרייער און אַ שרייער,
געדרייט, געפלויגן,
גערופן און געצויגן
און זאָמד געשאַטן אין די אויגן:
— צו מיר ! נאָך מיר !
איך בין אַ פירער און איך פיר.
ניט שטיי ! ניט ליג ! ניט שימל !
איך הויב דיך אויף צום הימל. —
די וואַגיקע און די געזעצטע
געוועזן זיינען פון די לעצטע
צו לאָזן זיך פאַרבלענדן,
צו לויפן הענדום-פענדום.
נאָר וואו אַ שטויבעלע,
אַ דרויבעלע,
אַ שפרייעלע,
אַ הייעלע,
אַ פעדערל — —
מיט איין וואָרט — יעדערער,
וואָס גייט וואוהיין די ווינטן בלאָזן,
האַט צו דעם וויכער לויפן זיך געלאָזן.
מען האָט געפריידט זיך,
אין ראַד געדרייט זיך,
געטאַנצט, ווי שדים, ווילד
און, אויסגעשעפט און אויסגעשפילט —
געפריידט זיך נאָר אומזיסט —
צעפאלן איז מען זיך אין מיסט.

די באַליידיקטע שפּין

אין פענצמער, וואו די פליגן פליען,
פאַרשאַפּט דעם אויבנאַן, פאַרשפינט איר אייגנטום
מיט פּעדים זיידענע, וואָס גליען,
וואָס פּאַנגען ניט נאָר פליגן, — אויך די זון, —
האַט זיך צעשפּרייט, אַן אַנגעזויפענע
מיט יענעם כלום,
די שפּין די טריפה'נע
און האָט גערוט.
— טיראַן! —

האַט אויסגעכליפּעט
איר קרבן, וואָס האָט נאָך געזשיפעט.
— צי בין איך דען אַ קיסר צי אַ כאַן? —
האַט זיך די שפּין באַליידיקט
און אויך פאַרטיידיקט:
איך בין אַ פּראָסטע בירגערין, מיין פליג,
אַ בירגערין פון דער אינזעקטן-רעפּובליק.
איך גלויב אין פּרייהייט, גלייכהייט, רעכט אויף גליק.
איך האָב אַ רעכט אַ נעסט, אַ נעץ זיך שטריקן,
ווי ס'האַט די פליג אַ רעכט אין נעץ אַריין ניט גיין.
צי טרייב איך דען אין נעץ מיט גוואַלד אייך, פליגן?
איר פליט אַריין אליין.
און אַז איר קומט און רייסט און ברעכט מיין נעסט,
זאַל איך אייך אויפנעמען, ווי אַנגעלייגטע געסט?
איך בין ניט שלעכט,
נאָר צו פאַרברעכער טו איך זייער רעכט. —
אזוי האָט זי, די שפּין, איר קרבן „איבערצייגט“,
אַ דרשה'לע אַוועקגעלייגט, אַוועקגעלאַיגט.

די באַלעבאַסטע און די הינער

א הינדל האָט געלייגט דאָס ערשמע איי.
כאַטש ס'איז געווען אַ קליינס, ווי פון אַ טייבל,
אַ קויטיקס און מיט בלוט באַמאַלן
(עס איז דער הינדל אַנגעקומען מיט פיל וויי),
דאָך האָט פון דעם די באַלעבאַסטע אַנגעקוואַלן,
אַ צווייטער ווייבל
באוויזן דאָס אַפילו,
אינגאַנצן גאַר פאַרגעסן,
אַז מ'קאַן נאָך געבן אַ ביזן אויג, חלילה.
און, ווען זי האָט געגעבן עסן
די עופות אַלעמען צוזאַמען,
האַט זי דער יונגער מאַמען
באַזונדער צוגעשאַטן נאָך אַ ביסל פּראַסע.
האַט דאָס אַן אַלמער הון פאַרדראַסן
און, קוקנדיק קאַסאַקע,
האַט זי צו אירע חבר'מעס געקוואַקעט:
— אַט האַסטו
גערעכטיקייט פון אַ באַלעבאַסטע!
נו, וועמען קומט מער דאַנק, אַשמייגער: —
צי אונדז, די אַלמע אייערלייגער,
צי איר, דער ניטגעראַטענער געווינערין? —
— פאַרשטיי, דו ניטפאַרגינערין! —
גע'מוסר'ט האָט די אידענע
די הון די אומצופרידענע:
פאַר די, וואָס האָבן אייער שוין געלייגט אַ סך,
איז אייער לייגן ניט קיין שווערע זאַך.
דער יונגער אַכער קומט עס אַן מיט בלוט,
איז רעכט דעריבער איר צו געבן מוט. —

דאָס נאַזטיכל און די בלום

דאָס נאַזטיכל, וואָס איז אַמאָל פאַרשעמט געווען,
באַהאַלטן ניט צום זען
און וואָס אַצינדערט פּראַנק און פּריי
עס פאַראַדירט מיט פאַרבן־רעש
אַרויסגעשטעקט פון רעקל'ס העכסטן טאַש, —
דאָס נאַזטיכל האָט צו דער בלום אין לאַץ דערביי
געזאַגט מיט גדולה, און מיט פּרייד,
און מיט אַ שטאַך אין זיינע רייד:
— ווי שמעקט דיר, איידעלע און שיינע,
צו זיין אַ נאַזטיכל'ס אַ שכנה?
דו ביסט שוין ניט די קרוין
און איך ניט דער המון.
איצט זיינען מיר אַ גלייכע פאַר,
מיר ביידע פאַר דער זעלבער נאַז, — ניט וואָר?
הוראַ! ווי וואָס! —
— אומזיסט דיין שמחה, פאַניבראַט! —
האַט זיך צעלאַכט די בלום דערויף:
די גלייכהייט איז בלויז אויבנאויף,
ווייל שמעקן שמעקט מען מיך נאָך היינט,
און שנייצן שנייצט מען אַלץ אין דיר, מיין פּריינט! —

די קאפאטע און די העמד

די זיידענע קאפאטע האט פארשעמט
די לייוונטענע אונטערהעמד :
— דו מעגסט דיר זיין אפילו נעענטער צום לייב,
ביסטו א קעפסווייב, איך — א ווייב.
דו ביסט א שאנד, ביסט טמא, מריף,
וויפיל דו זאלסט ניט וואשן זיך מיט זייף.
עס וועט קיין מענטש, וואס האלט זיין כבוד מייער,
זיך אין איין העמד ניט ווייזן, סיידן אין א פייער,
ווייל יעדער ווייס עס, חוץ דעם פרא-אדם : —
א מענטשן משפט מען לויט זיינע בגדים. —
— דער משפט איז פון מענטשן, ניט פון גאט, —
געענטפערט האט די העמד איר אויפן שפאט :
א ראיה האסטו : — ווען עס קומט דער רוף
צו גאט'ס געריכט זיך שטעלן,
ניט אין א זיידענער קאפאטע גייט דער גוף
זיין פאטער וואס אין הימל צו געפעלן,
נאר אין תכריכים, אין איין העמד געקליידט,
אינטים און פשוט, ווי ער שטייט און גייט. —

דער בעזים

דער בעזים האט גערצמט דאס הויז.
געוויינטלעך קאן א בעזים ראמען,
נאר דער,
וואס בעזימער
פון ריטלעך בינדט צוזאמען,
האט אונדזער בעזים גראד געבונדן לויז.
דער בעזים האט דעם דיל מיט פלייס געריבן
און שטרענג דעם מיסט געטריבן,
אז ס'איז קיין ברעקל ניט געבליבן,
נאר תיכף אויפן ריינעם ארט
געלאזט פון זיך אליין א ריטל דא און דארט.
— אויף מיינע שונאים! —
האט רויט אין פנים,
די באלעכאסטע, אויפן בעזים אויפגעטראגן,
געהאט צו זינגען און צו זאגן:
דיין עוכדא איז צו מאכן ריין,
צום סוף גאר מיסטוקסטו אליין! —

פאראן א מאראליסט
וואס רייניקט יענעמס מיסט,
נאר הינטער זיך
לאזט ער איבער שמוץ פון זיינע שיד.

דאָס צעפּוילטע האַלץ

ס'צעפּוילטע האַלץ, וואָס לויכט ביינאַכט,
האַט כלאַמר,
אַזוי צו זאַגן, צו דעם וואַלד געמאַכט:
— זאַגט הלל, ביימער!
איך בין אַ הייליקער: איך שטרעל מיט ליכט.
גאַט'ס שכינה רוט אויף מיין געזיכט. —
דערהערט אַזוינס און זוכה אויך געווען
דעם צדיקים ליכט אַליין צו זען,
האַט זיך דער לולב פרום געבוקט,
און די הושענא האַט געצוקט,
און נאָך אַזא באַבלעטערט בינטל,
וואָס כורעים פאַלט עס פאַרן מינדסטן ווינטל,
געפּליסטערט האַט אַ תפילה.
די סאַסנע אַבער און דער דעמב פון דער קהילה
געשטאַנען זיינען טראַציק, שטאַלץ.
— איר, יאַלדן! —
דעם עולם האַבן זיי געמאַלדן:
ניט הייליק, נאָר צעפּוילט איז גאָר דאָס האַלץ! —

די פישערנעץ

א במלך צי א ליך,
באטראכטנדיק א וויילע
די פישערנעץ,
האט איר געפרעגט א שאלה:
— איז דען כדאי
צו האבן א געשעפט מיט קארק און בליי,
וואס קאנען צווישן זיך ניט שטימען? —
ווען קארק וויל אויבן, אויפן וואסער שווימען,
וויל בליי גאר זינקען צו דעם גרונט. —
אט טאקע דא באגראבן איז דער הונט.
עס לוינט זיך גראד צוליב דער רייסעריי, —
האט אים די נעץ געענטפערט פראנק און פריי:
ווען קארק ארויף און בליי ארונטער ציט,
כאפט פיש די נעץ אינמיט. —

אודאי איז ניט רעכט אזוי,
גאר נעצן זיינען שלעכט און שלוי.

די שוועל און דער קנאפל

די שוועל, וואס האלב איז זי אין הויז און האלב אינדרויסן,
האט אונטער שווערע פיס געקרעכט א קרעכץ א גרויסן:
— מען טרעט אויף מיר פון ביידע זייטן —
עס טרעטן די, וואס קומען, און די, וואס גייען. —
— אזוי איז שוין אין אלע צייטן
די שטראף פון די, וואס טיילן זיך אויף צווייען,
האט אין דער שוועל א קנאפל איינגעקריצט דעם זין:
אז דו ביסט ניט אהער און ניט אהין. —

דער קוימען

צוגלייך מיט טורמס און קופאלן
און מיט דער פלאטערדיקער פאן
איז אויפן דאכשפיץ אויבנאן
געשטאנען שמאלץ און אַנגעדראָלן
דער פראַסטער קוימען,
געבלאָזן פון זיך און פון רויך געשפינט,
געפלאַנטערט טרוימען,
געהוזשעט פול מיט ווינט:
— אַז כ'שטיי מיט אַלע פני פון מויער אויבן,
איז ניט אומזיסט: — איך בין דערהויבן, —
אַזוי האָט אים געוואָלט זיך גלויבן:
פאַרוואָר, איך בין אַ צירונג-זייל
און פאַר אַ מייל
באַוואונדערן מיך הונדערטער פאַרערער. —
— פאַר וואָסער פראַכט? —
האַט מיט אַ בעזים אים דאָס מויל פאַרמאַכט
דער קוימענקערער:
דיין אַרט מעג זיין ווי הויך,
אין מיט פון טורם און קופאַל און פאַן,
נאָר אויב דו ביסט אַ קוימען פול מיט רויך,
קיין שיינדל ביסטו אַלץ ניט אויבנאָן. —

די וועספ און די ביו

די וועספ, די טריפה האלדו,
וואס עסט און טרינקט פון אלץ
און קריכט צו דיר אין טעלער,
נאָר טאָן אַן אַרבעט — האָט זי ניט קיין „וועלער“ —
די וועספ האָט ערגעץ צווישן בלומען
זיך מיט דער האַניק-בין צוגיפגעקומען.
— הער אויס מיין טענה,
דו קרובה מיינע! —
געזשומעט האָט זי צו דער בין:
מיר זיינען פון איין מין,
דיך אָבער אַכט מען,
פאַר דיר אַ הויס, אַ בינשטאַק מאַכט מען,
און איך, אַז כ'ווייז זיך פאַר די אויגן
(פון שמעקנדיקן מאַכל צוגעצויגן),
פאַרפאַלגט מען מיר, מען שמויסט מיט טיכער,
אַז מיטן לעבן בין איך ניט זיכער. —
— און האַניק מאַכסטו, שוועסטער-לעבן ?
האַט ביי דער וועספ די בין אַ פּרעג געגעבן.
— דאָס שמעקט דאָך שוין מיט אַרבעט, בינע! —
האַט יענע איר געענטפערט מיט אַ קרומער מינע.
— וואָס ? ניין ?
האַט ניט געקאַנט די בין פאַרשטיין:
נאָר פּרעסן, זויפן ?
און דו ווילסט נאָך געפינען חן ?
— פאַר וועלכע מעשים-טובים ? —

דער אַדלער און דאָס בלומענפייגעלע

דער אַדלער גרויס און שמאַרק
האַט מיט זיין רויב צוריק צום שפיץ פון באַרג
געוואָלט שוין שטייגן און די הימלען שפּאַלמן,
נאָר אינם בליענדיקן מאָל
דאָס בלומענפייגעלע דערוען צום ערשטן מאָל,
האַט אים דער נייגיר אויף אַ ווייל פאַרהאַלטן.
— איך קוק אויף דיינע פליגעלעך און לאַך, —
האַט צו דעם פיצעלע געזאָגט דער ריז, דער גיבור:
זיי זיינען שפינוועבס — דורכזיכטיק און שוואַך.
יא, שמאַרקע פליגל מיינע, נעמט זיך איבער! —
און שמאַלץ די פליגל זיינע האַט ער אויסגעשפּרייט
אין זייער גאַנצער לענג און ברייט.
דאָס בלומענפייגעלע אין פחד פאַר זיין לעבן
האַט זיך מיט אַ באַהעלטעניש פאַרוואַרגט אויפפריער
און צו דעם קעניג פון די פליער
אַ זאָג האַט עס געגעבן:
— איז וואָס אַז מיינע פליגל זיינען שוואַך און קליין!
אַ נפש טראַגן זיי, וואָס איז פון גולה ריין.
אַט דיינע פליגל זיינען גרויס און האַבן כוח,
זיי דינען אַבער אַ רוצח! —

די ציכטיקע קאץ

די קאץ האט זיך געוואשן, ווי געוויינטלעך : —
געזוכט אין פעלכל מיט די צינדלעך,
באלעקט זיך מיטן צינגל,
ניט דורכגעלאזט קיין שפרינקל
אפילו אויפן עקל.
געווארן פארטיק מיטן טואלעט,
האט מיט דער לאפקע איבערן בעקל
די קאץ געגעבן זיך אליין א גלעט
און אנגעהויבן מורקען, לויבן זיך אליין :
— כ'בין ריין און ציכטיק — א מחיה.
איך וואש זיך מער פון יעדער אנדער חיה.
כ'בין זייער, זייער ריין. —
נאר פלוצלינג אויף איר ברעך
דארף גראד ארויס א מיזל פון א לאך
און — אוי, א גרויל ! —
די קאץ, וואס האט זיך מיט איר ציכטיקייט בארימט,
געגעבן האט א כאפ די מיאוסקייט אין מויל
און זיך אפילו ניט פארקרימט.

די הון די פליערקע

דער הויף איז כּאָדאַראַם געזאַנגען :
די הון האָט זיך געקליבן פליען.
זי האָט געקוואַקעט און געשריען ;
אַרומגעפאַדעט אויפן פּלויט און אויף די שטאַנגען,
אויף וועלכע ס'איז געשיר געהאַנגען ;
אַראַפּגעוואַרפן מיט אַ קראַך אַ קריגל,
דערשרעקנדיק אויף טויט די שלאַפּנדיקע קאַץ ;
אַרומגעלאַפּן, ניט געפונען זיך קיין פּלאַץ ;
געפאַכעט מיט די פּליגל,
אַז ס'האַבן זיך געווייבלט שטויב און פּעדערן,
און מיט אַ יעדערן,
מיט וועמען נאָר זי האָט באַגעגנט זיך,
האַט זי געזעגנט זיך :
— פאַרבלייב געזונט, מיין קאַץ, דו פּוילע קלאַץ !
פאַרבלייב געזונט, דו ראַכטשיק אויפן שטריק !
אַדיע, מיין פּעטאַך, ווינטש מיר גליק :
איך פּלי אַוועק קיין האַציפּלאַץ. —
צום סוף
האַט אונדזער הון די הייסע,
די פליערקע די גרויסע
מיט די קליינע פּליגל פון אַן עוף,
אין דעם קאַטוּך פאַרקליבן זיך, געזעסן,
געלייגט אַן איי, צו פליען גאַר פאַרנעסן.

די ציג און איר בעקעלע

זינט ציגן האָבן זיך געציגלט
האַט נאָך קיין ציג ניט אויסגעציגלט קיינמאָל
אַ בעקעלע אַזאַ, אַ בעקעלע שוין איינמאָל!
עס שפיגלט זיך און שפיגלט
די מאַמע מיגל אין איר בעקעלע,
זי שמעקט עס,
זי לעקט עס
פון קעפעלע ביז צו זיין עקעלע
און ווערט צעשמאַלצן פאַר התפעלות.
אַ קלייניקייט, עס איז מיט אַלע מעלות : —
עס וואַקסט אַ טענצער און אַ שפּרינגער,
עס ציקלט זיך — ס'וועט זיין אַ זינגער,
עס שמויט זיך אין געראַנגל, ווי אַ העלד,
היינט, אַ קראַסאַוועץ — איינער אין דער וועלט!
באַשליסט די מאַמע : ס'איז אַ וואונדערקינד.
זי נעמט איר בעקעלע און גייט געשווינד,
זי גייט ניט, נאָר זי שפּרינגט
און אויף איר האַלדז דאָס גלעקל קלינגט, —
זי קומט צום פוקס, דעם חכם,
און וואַרט מיט גרויס בטחון
פון אים צו הערן,
אַז אויפגעאַנגען איז אַ נייער שמערן.
פאַרהערט, באַטראַכט,
האַט צו דער ציג דער פוקס אַזוי געמאַכט :
— כל-זמן עס איז אַ שנעקל,
איז ניט אַן חן דיין בעקל,
נאָר קלינג ניט, מאַמע, אין דיין גלאַק, —
דיין קינד וועט אויסוואַקסן אַ גרויסער באַק ! —

דאָס קעצל און די מיין

דאָס קעצל,
זיך אָנגעכליעפטשעט זאָט מיט מילך פון טעצל,
האַט שפּילן זיך געוואָלט :
עס האָט אַ באַל געפונען און געראַלט,
עס האָט זיך אָנגעהאַנגען אין אַ פאַרהאַנג-טראָלד,
עס האָט געדרייט זיך אין אַ קרייז,
געיאָגט זיך נאַכן עק,
צום סוף איז צו דער נאַרע פון די מיין
די שטיפערקע אַוועק.
— ניט שרעקט זיך, מיזעלעך, פאַר מיר ! —
האַט זי געמיאָוקעט ביי דער טיר :
איך בין אַ זאַמע היינט,
אַ קאַמינקע אַ פיינע.
ניט אויפצועסן אייך איז די כונה מינע,
איך וויל מיט אייך זיך שפּילן, ווי אַ פריינט. —
— גיי בעסער, קאַמינקע, זיך שפּילן מיטן הונט, —
געענטפערט האָבן איר די מיין פון זייער לאַך :
פאַר אונדז דיין חבר'שאַפט איז ניט געזונט,
פאַר דיר — אַ שפּיל, פאַר אונדז — אַ בראַך. —

די שיכור'ע פליג

די פליג, די ראשעריין,
די גרויסע נאשעריין,
פארזוכט פון וויין ניט מערער ווי א לעק,
נאָר וויפל טרינקען דארף א שנעק,
אז ס'זאל דאָס קעפל כאַדאַראַם אוועק? —
די פליג איז מיטאמאל געוואָרן אַ בויאַנקע,
אַ כוליגאַנקע: —
זי האָט געכאַפט זיך שלאָגן מיט אַ צווייטער פליג,
נאָר יענע האָט געגעבן איר צוריק;
זי איז אין ראַשמישינע אַרײַן,
ווי אין אַ זומפ אַ שוויין,
אין ווייסן חלה-טייג געטאַפּטשעט זיך צעלאָזן,
צעפאַכעט זיך, די זעמלמעל צעבלאַזן,
געמאַכט דאָרט אַ פאַגראַם —
פון גרויס קוראַזש און וויין באַטרונקען,
אַליין ניט שיעור פאַרזונקען
דאָרט, אין דער ראַשמישינע, ווי אין אַ תהום;
זי האָט געזעצט זיך אויף אַן אָפן ספר
און מיט אַ פינטעלע אַ טריפה'ר
פאַרשוועכט אַ שם, וואָס איז צום לויבן.
זי האָט געוואָלט נאָך ברעכן פענצטערשויבן,
געשליידערט זיך אין גלאַז,
געטראַסקעט מיט איר גאַנצן גוף און גאַנצן כוח,
נאָר איז געבליבן מיט אַ נאַז: —
די יורש'טע פון לומ און נח
האַט נאָר די זייטן זיך צעבראַכן
און אין אַ ווינקעלע אין קויט
ניט-לעבעדיק, ניט-טויט
איז שלאָפן די שיכור'ניצע פאַרקראַכן.

דער פארקלעמטער חזיר

דער חזיר איז אַרומגעגאַנגען פּוסטעפּאַס
(אין בלאַטע האָט ער שוין זיך אויסגעבאַדן),
געשלעפט זיין טרעלבויד ווי אַ פּאַס,
געקעכצט פּון שווערקייט מיט אַ באַס
און רק געזוכט צו אַנטאָן שאַדן.
דערזען אַ לאַך אין פּלויט
און דורכן לאַך — אַ היפּטל קרויט,
אַהין האָט ער גענומען שמעקן,
זיין שנוק אַ שמעק געטאָן און איז געבליבן שמעקן,
פּאַרקלעמט געוואָרן — ניט אַרויס און ניט אַריין.
אויף טויט דערשראַקן, האָט דער שוויין
צעקוויטשעט זיך באַנומען
(האַט מיטאַמאָל גאַר אַ פּאַלצעט באַקומען).
אַז אַנגעלאַפּן זיך איז קליין און גרויס
מיט ראַכטשיקן פּאַרויס.
— שוין ווידער זיך פּאַרקלעמט,
מנובל איינער! —
האַט ראַכטשיק אויסגעשטשירעט זיינע ציינער
און ניט געטראַכט, זיך ניט געשעמט,
געשלעפט פאַר זיין געקרויזטן עק דעם שוויין,
ווי פאַר אַ פּאַה, להבדיל זאַל עס זיין.
— אַז איך בין דיק, — האָט בשר-קוויטש פּאַרענטפּערט זיך.
— אַז ער איז, נעבעך, דיק, פּאַרקלעמט ער זיך! —
איז ראַכטשיק אויפגעשפרונגען, ווי אַ ליץ,
און זיך אַריינגעביסן אינם חזיר-פעטס:
ניט זיי קיין שעדיקער, קיין ברעכער,
ניט רוק דיין שנוק אין אַלע ענגע לעכער! —

דער חזיר און די קאץ

דער חזיר, דער מנובל דער בארימטער,
וואָס וואו אַ רינשמאַק, דאַרמאָן שווימט ער,
האַט אין אַ זומפּ אָן אָפּגעצאַמטן מיט אַ פּלויט,
צו באַדן זיך אין קויט,
ווי ער האָט האַלט,
אַריינצוברעכן זיך געוואַלט.
— גיב אַכטונג, חזיר, קוק
וואוהיין דו שטעקסט דיין שנוק! —
האַט אים די קאץ געוואַרנט פונם פּלויט אַראָפּ:
מען זאָגט, די בלאַטע דאָ איז איבערן קאַפּ. —
— פאַר בלאַטע שרעקט זיך ניט קיין חזיר אָפּ, —
האַט מעשה גאַנצער מאַכער
געזאָגט דער דבר-אחר
און, אויף זיין בראַך,
געפונען האָט ער אים פּלויט אַ לאַך
און איז אַריין אין זומפּ און איינגעזונקען.
— אַ מצוה, פּיין! —
האַט, ריין זיך וואַשנדיק, די קאץ געדונגען:
ניט קריך אין בלאַטע, שוויין,
און זינק ניט איין! —

די כוואַטסקע פליג

די כוואַטסקע הויז-פליג האָט אַ וועלט געברענגט : —
געטאַנצט אויף גלאַז אין פענצטער, זיך געדרייט, געקערט ;
געקראַכן אויף די גלייכע ווענט ;
געגאַנגען אויף דער סטעליע, אָט ווי אויף דער ערד ;
געקלעמערט, ווי אַ מאַלפעלע, געשיקט
אויף דעם עלעקטריק-שנור און זיך אויף אים געוויגט,
ווי אין אַ צירק דער מאַן אויף דער טראַפּעזע.
צולעצט,

באַרוישט פון אירע גראַנדיעזע
דערפאַלגן ביזקל יעצט,
איז אונדזער העלדין אין איר גליק
צו גיין, ווי אויף אַ שטריק,
אויף שפינוועבס — דיר געווען אַ בעלן
און צו דער שפּין אין נעץ אַליין
איז נאַריש און ניט שיין
די כוואַטסקע פליג אַריינגעפאַלן.

דער פוקם

דער כימרער פוקם, דער הינערפרעסער,
האָט הינטער ריגלען, הינטער שלעסער
אָ וועג געפונען צום קאמוך
און שמיל, אַז הערן זאָל מען ניט זיין דוך,
כפרות האָט ער נאָכט נאָך נאָכט געשלאָגן.
און אַז עס זאָלן אויף זיין שולד ניט עדות זאָגן
די פיסטריט זיינע אויף דער ערד,
האָט זייער שמעג
דער גנב הינטער זיך פארקערט,
ווי מיט אַ בעזים, מיט זיין לאַנגן עק, —
און זיי אַ חכם און דערקען
ווער איז צוגאָסט געווען.
אַריבער איז איין מאַרגן און אַ צווייטער
און אַ צעטומלמער און אַ צעדרייטער
האָט זיך געקראַצט אין קאָפּ דער באַלעכאָס
און טראַכטן ניט געוואוסט פון וואָס.
נאָר אויפן דריטן מאַרגן האָט ער זיך געכאַפט :
— אוי, כימרער גנב, איך האָב דיך דערטאַפט.
דו האָסט פארקערט די פיסטריט מיט דיין עק,
נאָר פון דעם עק אליין האָסטו געלאָזט אַ שמעג. —
און מיט דעם סליאָד איז ער אַוועק
און האָט געפאַקט דעם פוקם אין נאָרע,
נאָך גריזשענדיק אַ ביין פון אַ כפרה.

דער זומפ און דאָס אַקערפעלד

דער זומפ האָט צו דעם אַקערפעלד, זיין שכן,
געזאָגט מיט עזות און נצחון :
— פאַרגעסן האָט דיך גאָט, מיין קרוב !
דער אַקער מאַכט דיך חרוב,
די זריעה זויגט דיין חיות אויס
און, וואָס עס וואַקסט ביי דיר אין שוים,
גראַכט אויס דער אייזן, שניידט אָפּ דער מעסער.
צו מיר איז די השגחה בעסער.
— די מעשה איז פאַרקערט, —
געענטפערט האָט דאָס פעלד, די קולטיווירטע ערד :
גאַר דיך האָט גאָט פאַרגעסן און פאַרזען —
ער האָט אין דיר מיאש זיך געווען.
מישמינגס געזאָגט, וואָס וואַקסן קאָן שוין פון דיין באַדן !
און איך — אַ חוץ מיין שאַדן
אויף דיר געזאָגט מיין מזל-ברכה.
מיך קולטיווירן לוינט זיך דער השגחה. —

די צוויי פערד

דאָס לאַסט-פּערד מיט די בריימע ביינער,
פון שווייס אַ נאַסער, ניט קיין ריינער,
האַט פאַר דעם רייט-פּערדל דעם נעטן,
וואָס לויפט אויף פּריז-געוועטן,
געבראַכט צו פירן פּראָוויאַנט.
בשעת דער פּורמאַן האָט פון וואָגן
אין שטאַל אַריין די זעק געטראָגן,
האַט, אינם וואָגן איינגעשפּאַנט,
צעהירזשעט זיך דאָס האַרעפּאַשנע פּערד,
געלאָזט זיין ברודער גריסן.
דאָס רייט-פּערדל האָט, אַבער, שטאַלץ זיך אַפּגעקערט,
די נאָז פאַרריסן,
געגעבן אים צו וויסן:
— איך בין דיר ניט קיין פּאַניכראַט. —
— וואָס נעמסטו איבער זיך, אַריסטאָקראַט ? —
האַט אים געזאָגט דאָס לאַסט-פּערד מיט פאַרדראָס :
צי טרייבט דיך ניט דער באַלעכאַס
מיט צוים, וואָס רייסט,
מיט בייטש, וואָס שמייסט,
אָזוי ווי אַלע פּערד ?
דאָס פּערדיש לעבן אויף דער ערד
איז שווער און בימער,
צו וואָס נאָך צווישן פּערד דער שפּלימער ? —

די ווינטמיל און דאָס מילכל

דאָס מילכל,
דאָס שפילכל,
וואָס מאַלט בלויו אויפצופלייסן,
נאָר שנעל, ווי עס וואַלט אויפמאַן מעשים,
האַט מיט דער ווינטמיל זיך גערייצט:
— אויף דיר אַ קוק צו טאָן — אַ ריז, אַ גיבור!
דאָך שלעפסטו שווער די פליגלען, ווי אַ קרייז,
און איך, אַ שנעקל, יאָג דיך איבער. —
— איך מאַל צווי געשווינד,
ווי עס דערלויבן נאָר דער מילשטיין און דער ווינט. —
האַט אים די מיל קיין ענטפער ניט פאַרפעלט:
און, גאַט צו דאַנקען, מיין מלאכה
איז ניט אַן מזל-ברכה.
נאָר דו, מיין גרויסער העלד,
וואָס קומט אַרויס וואָס דו ביסט שנעל,
אז פון דיין מאַלן זעט מען ניט קיין מעל? —

דער שמעטערלינג מיט די פיר פליגלען

נאָך פיער לאַשאַמבאָדי (1872-1807)

דער שמעטערלינג, וואָס פליגלען פיר פאַרמאָגט,
האַט גדלות'דיק געזאָגט:
— איך שטייג דעם אַדלער איבער: —
צוויי פליגלען בלויו האַט ער, און איך האָב — פיר. —
— ווי קומסטו צו דעם אַדלער, ליבער! —
האַט אַ סאַטיר
פון שמעטערלינג געלאַכט:
דו מעגסט אפילו האָבן פליגלען אַכט,
וועסטו ניט פליען הויך און ווייט אויף זיי,
ווי ס'פליט דער אַדלער בלויו אויף צוויי. —

דער בלומענקוסט און דער פרוכטבוים

דער בלומענקוסט אין זיין מאיאָווער פראַכט
האַט אויפן פרוכטבוים מיט זיין קליינער בליאונג
געקוקט מיט ביטול'ער באַציאונג
און האָט פון אים געלאַכט :
— קוק אָן גאַר דעם פאַרשוין
מיט דער צעבליטער קרוין!
צי ווילסטו, בוים, ניט אפשר קאַנקורירן
מיט מיינע בלענדיקע קאַלירן? —
— אַז דו ביסט גאַר אַ צאַצקע, אָן אַנטיק,
איז דאָך ניט שייך גאַר צו ריידן, —
געענטפערט האָט דער בוים צוריק :
דאָך בין איך ניט געפאַלן, וואָס איך בלי באַשיידן.
ווייל, פּוסטער צוויט,
מער ווי דיין בליעכץ האָסטו ניט,
און וועט די בליאונגצייט פאַרבייגיין,
אָן שפור פאַרשווינדן וועלן דייענע בלומען,
איך אַבער וועל אויף מיינע פּולע צווייגן
נאָך טראַגן פירות, זיס צום גומען. —

דער דארן

ווייזט אויס, דער גערטנער האָט פאַרטראַכט זיך,
בשעת ער האָט די רויז באַגאַסן,
ווייל זי האָט אים אַ שטאַך געמאַן ביז בלום.
אַ שטאַך. נו, מילא, ס'מאַכט זיך.
עס האָט דעם גערטנער ניט פאַרדראַסן
און ווייטער אויך אין גומן מומ,
נאַר מיט מער פאַרזיכט בלויז,
האָט ער באַדינט די שמעכעדיקע רויז.
דאָס האָט געזען דער פּראַסטער דאַרער דאַרן,
וואָס איז פון קנאה קראַנק,
און אַ געדאַנק
געבוירן איז ביי אים געוואָרן:
— דער גערטנער דינט די רויז דערפאַר,
ווייל פאַר איר שמעכן האָט ער מורא.
וויבאַלד אזוי בין איך אַ נאַר,
איך קאַן דאָך אויך די תורה. —
און ווען דער גערטנער האָט לעס אים זיין פּוס געשמעלט,
האָט אים דער דאַרן, ווי אַ קאַץ, צעקרעלט.
— אויך דו, פאַרפּלוקטער דאַרן? ! —
האָט אויסגעשריגן ווילד דער גערטנער אין זיין צאַרן:
פאַר וועלכער מעלה קומט פאַרגעבן דיין חסרון?
דו ביסט דאָך ניט קיין רויז,
וואָס קויפט די שמעכער אויס
מיט איר פאַרפּיוס און בלענד! —
און, מיט דער שער דעם דאַרן
פון וואַרצל אָפּגעשאַרן,
האָט אים דער גערטנער באַלד פאַרברענט.

דאָס פּערד און דער קעמל

דאָס פּערד, אויף וועמען ס'האָט דער מענטש געריטן,
מיט בייטש און שפּאַר זיין לייב געשניטן,
געריסן זיינע ליפּן מיט דער צוים,
געטריבן און געיאָגט,
אַז ער האָט זיך באַגאַסן מיט אַ שוים, —
דאָס פּערד האָט אויף זיין מזל זיך באַקלאָגט:
— מיין גאַט אין הימל, פאַטער מיינער ווייטער!
שוין איידער אַזאַ לעבן,
אַ הויקער וואַלסטו מיר געגעבן,
אַז ס'זאַל באַפרייען מיך פון רייטער. —
ויהי-היום (ס'איז גאַט אין הימל ניט געשלאָפּן —
ער האָט די קלאַג געהערט)
און אונדזער פּערד
האָט מיטן קעמל זיך געטראָפּן.
דער קעמל האָט געטראָגן צווישן זיינע האַרבּעס
אַ רייטער מיט געפאַקטע טאַרבּעס.
— אויף הויקערס, הייסט עס, רייט מען אויך, —
האָט מיט אַ זיפּץ פון שפּאַר-געדריקטן בויך
דאָס אַרים פּערד באַנומען
און מיט אַ צער אַ שמומן
געטראָגן ווייטער
זיין רייטער.

די קוקן

די קוקן האט מען פארן אַדלער אַנגעקלאַגט,
און מיט אַ גלאַטער צונג
האַט זי גערעדט אין איר פאַרטיידיקונג:
— אַדוני מלך! וואָס מען זאָגט,
אַז כ'האַב אַלס קינד אַרויסגעריסן
ביי מיינע שמיפברידער פון מויל דעם ביסן
און זיי אַליין פון נעסט אַרויסגעשטויסן,
איז אמת. אַבער זאָל דיך ניט פאַרדריסן,
איך זע ניט איין מין חמא דעם גרויסן.
פאַרקערט, די זעלבע קינדעייט-שמות
איז גאָר אויף מיר מלמד זכות,
ווייל ס'זויזט, אַז כ'בין אַ פויגל אַ געוואַנטער
מיט ווילן און כאַראַקטער.
אויך דאָס, וואָס איך וואַרף אונטער מיינע קינדער
אין פרעמדע נעסט-געזינדער,
אַז ס'זאָלן אַנדערע זיי שפייזן,
טוט גאַרניט קעגן מיר באַווייזן,
ווייל וועגן קייטן זאָגט מען: ס'טראַגט דער קנעכט זיי,
דער פרייער ברעכט זיי. —
— אַ פיינע דרשה, גאָר אַ קרומע.
מאַכסט קדושה גאָר פון טומאה, —
האַט שטרענג אַרויסגעערעדט
זיין מאַיעסטעט:
עברה אַבער איז ניט מצוה
און פרייהייט איז ניט פאַראַזימסמווע. —

דער חזיר און די שוואַלב

דער חזיר האָט אין בלאַטע זיך געכאַדן,
געשמירט זיך מיטן קויט, ווי מיט אַ זאַלב,
און ביי דער זייט די שוואַלב
איר שנאָבל האָט מיט בלאַטע אָנגעלאָדן,
דערפֿון צו מאַכן, ווי פֿון ליים,
די ציגל פֿאַר איר היים.
האַט אָנגערופֿן זיך דער דבר-אחר :
— דו אַרכיטעקט און גרויסער מאַכער !
איך הויב ניט אָן גאַר צו פֿאַרשמיין
פֿאַרוואָס עס זיינען דיינע מעשים גוט און שיין
און מיינע — מיאָוס, ביליק,
אַ צווישן אונדז איז דאָך ניטאַ קיין חילוק.
אַט גיב אַ קוק : —
דיין שנאָבל איז אין בלאַטע, ווי מיין שנוק. —
— דער חילוק איז אין ציל און ניט אין מיטל, —
האַט אויף די רייד פֿון ביטול
געזאָגט די שוואַלב, די בויערין :
איך ריכט זיך איין, ווייל כדי מיין נעסט צו מויערן
די בלאַטע מוז איך נוצן ;
דו אַכער, צו דיין שאַנד און שמאַך,
דו ריכסט זיך איין אין בלאַטע פֿאַר איין זאַך,
ווייל דו האַסט ליב זיך צו פֿאַרשמוצן. —

דער זייגער און דאָס האַרץ

א זייגער,
וואָס אַ פּאָעט
האַט אין קאַמוזייל געטראַגן
און וועלכער האָט געשלאָגן
אי פרי, אי שפּעט
אַלץ אויפן זעלבן שטייגער,
האַט איינמאַל זיך געווענדט צום האַרץ פון דיכטער:
— אַנמשולדיק, האַרץ, פאַר זיין דיין ריכטער,
נאָר כ'מוז דיר זאָגן,
אַז עפּעס איז מיט דיר ניט גלאַט: —
אַט שלאָגסטו פיבערהאַפּט און גיך
און אַט שוין שמיל און מאַט.
מען מאַר ניט, האַרץ, אַזוי זיך פירן,
מען דאַרף זיך רעגולירן,
ווי אַט צום ביישפּיל — איך. —
— אַ דאַנק, מיין יועץ און מיין ריכטער! —
האַט אים געזאַגט דאָס האַרץ פון דיכטער:
נאָר בלייבן וועל איך שוין מיט דעם חסרון,
איך בין פון אייזן ניט געמאַכט געוואָרן. —

די צוויי ציגן

אין מעג פון שנייען —
זאווייען,
אין מעג פון בייסנדיקע פרעסט,
ווען שפייז פעלט אויס דער חיה,
האַט מיט דער ציג, וואָס עסט
ביי מענטשן קעסט,
געטראָפֿן זיך די ווילדע ציג, די פרייע.
— אוי, שוועסטער, ביסטו לייביק, קיין עין-הרע! —
האַט פול מיט קנאה
באַמערקט די ציג די דינע,
וואָס לעבט שוין וואַכנלאַנג אויף קאַרע.
— מיין באַלעבאַסטע לאָזט מיך ניט פאַרוועלקן.
איך בין ביי איר אַ גאַנצע שמעלקע, —
האַט זיך באַרימט די דיקע.
— פאַרוואָס? פאַרווען? —
— איך בין אַ מעלקעדיקע. —
— אזוי! און איך האָב ערשט מקנא דיר געווען,
נאַר כּוועל שוין ליבערשט וועלקן,
אַבי זיין פריי און זיך ניט לאָזן מעלקן. —

דער שפערל און די שוואַלב

דערזען, ווי עפעס פיקט די שוואַלב,
געפלויגן איז דער שפערל כאַפן אויך אַ ביסן.
— כ'וויל אויך אַ חלק: האַלב אויף האַלב, —
געלאָזט האָט ער דער שוואַלב צו וויסן.
נאָר, צוגעקומען נאָנט
און אויסגעפונען, אַז עס פיקט די שוואַלב גאָר בלאַטע,
זיין חלק האָט דער שפערל מערער ניט געמאַנט
און אויף דער שוואַלב זיך שטאַרק געוואונדערט האָט ער:
— גאָר בלאַטע פיקסטו פון דער ערד?
וואָס טויג זי דיר — זי שפייזט, זי נערט?
פאַרוואָס זיך גאָר פאַרשמוצן
מיט בלאַטע, וואָס האָט ניט קיין נוצן? —
— זאַל דיר ניט אַרן!
די בלאַטע וועט באַלוינען מיך דערפאַר, —
געענטפערט האָט די שוואַלב דערפאַרן:
קיין האַלבע אַרבעט ווייזט מען ניט קיין נאָר.
אַט פון דער בלאַטע, שפערל גרויער,
וועל איך מיר אויסקלעפן אַ נעסט — אַ מויער! —

דער אַקס און די מערעשקע

פון יאך געריבן,
פון בייטש געטריבן,
האַט אין אַ מאַג, ווען ס'האַט די זון געפלאַקערט,
דער אַקס די ערד געאַקערט. —
געווייקט האַט שווייס די ריפן,
געפלייצט האַט גאַווער פון די ליפן,
געוואַקלט האַבן זיך די פיס, ווי לאַמע,
געפאַכעט האַט דער אַקס מיט דער נשמה
און טרויער האַט געוויינט אין זיינע אויגן.
— העי, חבר דו, פאַרוואָס אַזויפיל טרויער ? —
האַט אים געפרעגט ניט אַן באַדויער
די קליינע מערעשקע, וואָס האַט געצויגן
מיט פלייס און האַסט
אַ גרויסע לאַסט.
— אוי, פרייע בירגערין, דו פרעגסט מיך נאָך, —
האַט אויסגעזיפצט דער אַקס אין יאך :
ווי וואויל איז דיר — דו אַרבעטסט פריי
געטריי
פאַר זיך און פאַר דיין רעפובליק,
נאָך איך — אַוואו איז פון מײן מי דאָס גליק ? —
איך ווער בלויז אויסגעריסן,
אַז ס'זאַל דער באַלעכאַס געניסן. —

דער וואָוקאַלאַקע

עס זאל אזוי ניט טרעפן, ווי עס טרעפט, —
דער הונט אמאל פארנעמט די שמים
פון וועלפיש בלוט אין אים,
פארראט דעם מענטש, אין וועמען ער האט זיך באהעפט,
און ווערט צוריק א וואַלף, א וואָוקאַלאַקע.
אזוינס האט טאָקע
מיט אונדזער פאסטוכ'ס הונט פאסירט
(א וואַלפּיכע אוודאי
האט אים פארפירט)
און פון דער שעפסנסטאדע,
וואס ער אליין האט זי אמאל באוואכט,
געוואָרן האט ער לעמער נאכט נאך נאכט.
מיט ביקס און קויל
אוועקגעשטעלט זיך אין פארהויל,
האט אפגעווארט דער פאסטוך דעם פאררעטער.
א שאַרף פון בלעטער,
דאס קאַצל קומט.
א שאַס, און ס'וואַיעט א פארוואונדעטער דער הונט:
— דאס לעבן שענק מיר, באַלעבאַס!
איך בין דיין טרייער הונט געווען אזויפיל יאָרן. —
— געווען, געווען. צום סוף א וואַלף געוואָרן.
איז גרעסער נאך דעריבער דער פארדראָס, —
האט אים געזאָגט דער פאסטוך אין זיין צאָרן
און מיט א צווייטער קויל
פארמאכט דעם וואָוקאַלאַקעס מויל.

דער אינדיק און דער אַדלער

- צופוסנס פונם באַרגשפיץ, וואו דער אַדלער טראַנט,
- צופוסנס, ווייל צום שפיץ דערגרייכן ניט געקאָנט,
- געשטאַנען איז דער אינדיק אָנגעדראַלן,
פון קנאה ווי אַ מכה אָנגעשוואַלן,
און אין זיין חוצפה ווידערשפעניק
געהאַלדערט האָט ער צו דעם פייגל-קעניג:
— דאַנק אָפּ פון טראַן, וואָס ניט צו דיר געהערט!
דעם קעניגשמול בין איך גאַר ווערט: —
די קעניגלעכע פּורפור-פאַרב באַצירט מיין קאַפּ;
אַ מלכות-צייכן אויך איז מיין טשיקאווער קראַפּ —
פון מלכה ושתי שמאַמט ער אָפּ.
דאַנק אָפּ פון טראַן, מיט גוטן קריך אַראַפּ,
איך זאַל ניט דאַרפן
מיט בייזן דיך אַרונטערוואַרפן! —
— ניין, ניט מיט גוטן נעמען, ניט מיט בייזן רויבן
וועסטו דעם הויכן טראַן, —
געענטפערט האָט מען אים פון אויבן:
ווייל דאָס צו טאַן,
באַדאַרפסטו גרייכן אים צוערשט.
פאַר דעם איז חוצפה ניט גענוג, — דו הערסט? —
מען דאַרף נאָך קאַנען פליען אויך
און טאַקע הויך. —

דער באַק און דער הונט

דער באַק, דער גרויסער,
דער פילבארימטער שטויסער,
דער שרעק
פון אלע בעק,
דער העלד פון אלע ציגן אין דער סטאדע, —
דער באַק איז איינמאָל, ווען ער איז, אַוודאי,
אַריינגעשפרונגען אין פאַרצאַמטן קאַרן,
באַפאַלן פון דעם הונט געוואָרן.
האַט אונדזער באַק די הערנער אָנגעשטעלט צום שטויס,
די באַרד געטרייסלט, שטאַלץ ביי זיך און גרויס,
און אויסגעמעקעט מיט בראַוואַדאַ:
— צי ווייסטו קעגן וועמען, קלב איינער,
דו שמשירעסט דיינע ציינער?
אַ מלך בין איך אין מיין סטאדע. —
— אַר-וואַ! אַט לייג איך זיך צו דיינע פיס אַוועק, —
האַט פון דעם באַק דער הונט געשפעט:
דו מעגסט ביי דיינע ציגן זיין אַ מאַיעסטעט,
ביי מיר ביסטו אַ באַק, ווי אלע בעק! —

דער בינענצוכטער און די בינען

דער זשענדער בינענצוכטער האָט דעם גאַנצן זיסן ברויט,
דעם גאַנצן האָניק ביי די בינען צוגענומען,
זיי גאַרנישט ניט געלאָזן פאַר דער ווינטער-נויט.
שוין נאָכן ערשטן פרעסטל, וואָס פאַרדאַרבת די כלומען,
צו הונגערן איז די באַרויכטע אויסגעקומען.
ויהי-היום, ווען ס'האָט דער זאַמער
עקספּלאַטאַטאָר
אַרום דעם אויסגערויכטן בינשטאַק זיך באַוווּזן,
באַפּאַלן זיינען אים די בינען מיט פאַר'סמ'טע שפּיון.
— מיר גייען אויס פון הונגער, באַלעכאַס! —
געזשומעט האָבן זיי, געמורמלט מיט פאַרדראָס:
איז דאָס דער שכר דער שווער-פאַרדינטער
פאַר אונדזער זומער-מי —
צו שטאַרבן מיט אַ הונגערטויט פאַרפרי,
נאָך ערב-ווינטער? —
— איז וואָס-זשע ווילט איר פון מיין לעבן? —
האָט מעשה-תם דער רויבער,
צום ווייגעשריי אַ טויבער,
אַ זאַגעלע געגעבן:
בין איך דען פאַר די קעלטן ערוב?
האָב איך געמאַכט די כלומען הרוב?
אַ שלעכטע צייט, איז דאַרף מען זיין געדולדיק. —
— ניט פאַר די קעלטן ביסמו שולדיק,
נאַר פאַרן רויכן אונדזער זיסן ברויט,
דעם אַנגעגרייטן פאַר אַ נויט, —
געענטפערט האָט דער בינען-ראַי דעם „תם“
און האָט די שפּיון מיטן סם
אַריינגעשטאַכן אים אין פנים און אין קאַרק,
אַז ער איז אויפגעשוואַלן, ווי אַ באַרג.

די קראָ און די טויב

זינט ס'איז געפאלן פון א קויל
דער וואַלף, וואָס האָט געהאַלטן אַלעמען אין גרויל,
האַט אָפּגעאַטעמט פריי דער וואַלד —
אַ סוף צום גוואַלד!
נאָר בלויז די קלאַגמוטער, די קראָ
האַט זיך צעקראַקעט, לאַמר:
— וואָס טוט זיך דאָ? ! —
די ווילדע ציג שפּרינגט אויף די ביימער,
דער האַז איז דאָך אַ העלד אַ גאַנצער,
דער יאָזש באַהאַלט זיך ניט אין פּאַנצער,
צעלאָזן לויפט דער הירש אין לויף אין פּרייען —
ניטאָ קיין פּאַרכט, ניטאָ קיין דין און דיין. —
— העי מומינקע, מען קען דיר, —
האַט איר געזאָגט די טויב די ווייסע:
פון דיינע ווערטער איז צו זען דאָך,
אַז ס'איז פאַרקערט די מעשה.
צופרידן זיינען אַלע — זאַגסטו דאָך אַליין.
ס'איז בלויז אויף דיר אַ ביטערער רחמנות: —
ווי קאַנסטו אַפּלעקן אַ בייז,
אַז ס'פאַלן שוין ניט מערער קיין קרבנות? —

דער שפיגל און דאָס בילד

דער שפיגל אויף דער עלמער,
א מוטנער, א פארגעלמער,
ווי אויסגעשמירט מיט יאָדע,
ווען מיט די נייע מעבל פון דער לעצטער מאָדע
צום ערשטן מאל צונויפגעפירט געוואָרן,
האָט זיך אויף איין מאַמענט אַפילו ניט פאַרלאָרן,
נאָר אַפגעשפיגלט האָט ער אויפן שמעל
אין פנים זיינעם אָן אַ זעל
די נייע וועלט, ווי קאַנען וואַלט ער זי פון יאָרן,
דערביי די אַלטע אויסגעמעקט פון זיין זכרון.
— איך פאַס זיך צו.
וואַדען, ווי דו? —
געווענדט זיך האָט ער צו דעם אַלטן מייסטערבילד,
וואָס האָט זיך אין דער סביבה פרעמד געפילט.
— דאָס פנים בייטן
צו אַלע צייטן
איז גרינג פאַר דעם, וואָס האָט קיין פנים ניט אַליין, —
האָט אים דאָס בילד געזאָגט זיין מין:
איך אַבער האָב אַ פנים אַ באַשטימטן,
אָן אייגן „איך“,
איך בין געטריי מין מייסטער דעם באַרימטן,
איך ענדער ניט קיין שמריך. —

דאָס וואַסער און דער מאַפּ

דער מאַפּ פון ליים, פאַרשוואַרצט פון פעסס און רויד
(שוין ניט קיין נייער),
געשטאַנען איז אין הייסע קוילן ביזן בויד,
געוואוינט צו פייער.
דאָס וואַסער אין זיין אינגעווייד
האַט ניט פאַרטראָגן די געברענטע לייד, —
געשליידערט זיך אין קאַך,
געמורמלט אויף זיין בראָך
און אויסגעלאָזט זיין צאָרן צו דעם מאַפּ פון ליים.
— ווי שטייט מען מיט אַ קאַלט געמיט,
ווען ס'ברענט און ברייט! —
האַט עס געשפּריצט מיט אַקריפּ, ווי מיט שליים:
איך ווייס פאַרוואָס דו שטייסט אזוי געמאַך,
דו ביסט אַ טוימער שאַרבן, אַרט דיך ניט קיין זאַך. —
— אַז איך בין ניט קיין שאַרבן, ניט צעבראַכן,
זאַגט עדות דאָס, וואָס כ'טויג צום קאַכן, —
געענטפערט האַט דער „קאַלטער לונג-און-לעבער“:
נאָך מער, — אַ שוואַכן האַט באַשאַפּן מיך דער מעפּער,
געוואָרן בין איך שטאַרק אין פייער און אין פּלאַם,
וואָס איך בין אויסגעשטאַנען אָן אַ מאַראַראַם.
ווען דו, חלילה, וואַלסט געפרוואוט געוואָרן
אזוי אָן אויפהער, ווי געווען בין איך געפרוואוט,
וואַלסטו, מיט גאָר דיין שמורם, גאָר דיין צאָרן,
זיך אויסגעדעמפט, צעגאַנגען אין דער לופט. —

אין פייער פון יסורים שטאַרקט זיך איינער
און ביי אַ צווייטן ווערן ווייך די ביינער.

דער זינגפויגל און דער הונט

וואַרנונג : —

אויב ס'וועט דעם לייענער ניט שמעקן פייך,
ווען ס'וועט מיין גראַבער העלד אַ גראַבער זיין,
זאל ניט צו מיר ער טענות האָבן,
נאָר צו דעם גראַבן.

דערזען אַ שיינעם בוים,
געוואָרן איז פון אים דער זינגפויגל אַנטציקט,
געשמעלט זיך אויף זיין זונבאַגילדטער קרוין
און האָט אַ לויבגעזאַנג צו גאָט געשיקט :
— אַ דאַנק, באַשעפער, וואָס דו האָסט באַשאַפֿן
אַ שיינעם בוים זיך צו פאַרגאַפֿן,
אַן עמוד פאַר אַ זינגפויגל צו זינגען שירה,
צו רימען דיין יצירה. —
דער הונט מיט אויערן האָט פאַרגומען
ווי ס'האַט דער זינגפויגל דעם בוים גערימט,
און איז צום בוים כּאַלד צוגעקומען,
באַשמעקט דעם שטאַם און צוגעשטימט :
— נו, יא, עס האָט דער בוים אַ פיינעם ריח.
אַ דאַנק דיר, גאָט, פאַר דעם מזבח.
איך וועל אויף אים אַ קרבן-נסך גיסן. —
און ס'האַט דער הונט אַ פּוס פאַרריסן.

די קו צוגאסט

אמאל, ווען ס'איז געווען א גרויסער פראסט,
האט אויף זיין קו א פויער זיך דערבארמט —
צו זיך אין כאטע זי אריינגעלאזט,
זי אנגעווארמט
און אנטערן נאָז
איר עסן צוגעטראָגן עפעס-וואָס.
— עס, קיעלע, זיי היימיש אין מיין כאטע! —
געזאָגט האָט ער צו איר, געגלעט זי, ווי אַ טאָטע.
די קו האָט ניט געלאָזט זיך בעטן לאַנג,
אַ לעק געטאָן דעם פויער, ווי געזאָגט אַ דאַנק,
און באלד צום עסן זיך גענומען.
(אַ גוטע עסערקע איז זי געווען בכלל,
בפרט, ווען נאָך דער קעלט פון שטאַל,
ס'האָט זי די וואַרימקייט צענומען.)
דעם צעבער אויסגעלעקט, האָט זי באַנייט
גע'מעלה-גרה'ט יעדן ביסן שפייז,
ביז ס'איז איר וואויל באַקומען.
דערנאָך, אין כאטע, ווי אין שטאַל, נאָטירלעך
(פון וואָנען זאָל זי וויסן,
ווי אויפצופירן זיך מאַנירלעך?)
האָט אונדזער קו דעם עק פאַרריסן . . .
— נו, דאָס איז שוין צופיל, מיין אורח! —
האָט מיט אַ מי-שברך,
צו שילטן זיך ניט אויסן,
געכאַפט זיך אונדזער פויער,
אַרויסגעפירט די קו אינדרויסן
און זיך געווערטלט, קראַצנדיק זיך הינטערן אויער:
— דו לאָז אַריין אַן אורח, מאַך אים היימיש,
און ער פירט זיך דיר אויף ב ה מ ה' י ש . —

דער פרייס און די וואגן

פון הויז ארויס משנה-מקום זיין
איז דורך א שפאלט אין טיר דער פרייס געלאָפן
און אויפן שוועל געטראָפן
די ברוינע וואגן, וואָס האָט געוואָלט אריין.
— צוריק, פאַרזשאַווערטע,
ווי גאָט אין הימל איז דיר טייער! —
געוואָרנט האָט דער פרייס זיין חבר'מע:
איך לויף אליין פון דאַנען, ווי פון פייער.
דאָ וואוינט אַ מענטש אַ הייליקער, אַ ריינער,
אַ פאַסטער — הויט און ביינער;
אין הויז קומט ניט אַריין קיין ברעקל שפייז,
תעניתים פאַסטן מוז דאָ אויך אַ פרייס
און ס'קומט ניט אויס דעם אויסגעדארטן
אויף עולם-הבא לאַנג צו וואַרטן.
אַ וואַגן וועט אויך פון עולם-הזה דאָ ניט נאַשן,
ווייל ס'האַלט דער מענטש זיך אין איין טובל'ען, אין איין וואַשן
און, ווי זיין לייב און האַנט,
אַזוי איז ריין זיין בעטגעוואַנט.
דערצו איז ער אַ קליינער שלעפער,
ער כאַפט זיך אויף און איז מתפלל צום באַשעפער;
ביז דו וועסט זיך דערוואַרטן אויף אַ ביס,
וועסטו אויפריער אויסציען די פיס. —
— איך דאַרף ניט פיל, אַ שמעק איז אויך דיין, —
געענטפערט האָט די וואַגן איר חבר:
און וועגן מענטשן הייליקע און ריינע
וועל איך פאַרטרויען דיר אַ סוד, נאָר — שאַ! —
ניטאָ קיין מענטש אַזאָ,
פון וועמען ס'זאָל ניט גיין קיין אויר. —

דער געלערטער אייזל און דער פוקס

דער אייזל, ווייל מען האט פון אים געמאכט לצנות,
האט אויפגעלאכעט זיך געלערנט מיט עקשנות,
וואס אן א שיעור פארמאגט ער,
און האט געקראגן א דיפלאם אויף דאקטער.
געקראגן דעם טיטול,
איז מיט נצחון
אוועק דער אייזל צו דעם פוקס, דעם חכם,
וואס האט זיין חכמה ניט געלערנט אין קיין שול.
איז האבן זיך פארבראכט דער חכם און דער יאָלד. —
דער שוטח האט געקליגלט זיך,
זיך אויספיינען געוואלט,
האט א דיספוט פאררויקלט זיך
און אין א בלאטע איז אריינגעקראכן,
פארשטייט זיך, ניט דער חכם.
פארלארן אין ויכוח
זיין גאנצן וויסן און זיין ביסל שכל,
האט אייזלקאפ דעם גייסט געשיקט צום רוח,
געשמעלט זיך מיטן „זייטשע-מוהל“
צום אפאנענט
און מיט די פיס פארמאסטן זיך צו געבן
א גשמיות/דיקן ארגומענט.
אינצייט זיך אפגעטראגן מיטן לעבן,
האט זיך דער פוקס צעלאכט: — אוי, שלאגט ער! —
און האט געזאגט א מאמר: —
— אן אייזל מעג אפילו זיין א דאקטער,
דאך בלייבט ער אלץ דער זעלבער חמור. —

דער ראץ אין ביבליאָטעק

נאָך פיער לאַשאַמבאָדי (1872-1807)

דער זשוואַווער ראץ האָט טאָג און נאַכט
אין ביבליאָטעק פאַרבראַכט : —
פון מערימע געוואָרפן זיך אויף סוויפטן,
פון בייראָנען געשפרונגען צו סענעקען,
ניט אויפגעהערט צו נישטערן און שמעקן,
פאַרזוכט פון אַלע שרייבער'ס שריפטן —
פון די ראַמאַנטיקער און פון די רעאַליסטן,
פון די באַגייסטערטע און פון די פעסימיסטן.
און גרינג איז אים, וואָס ביסט,
אַלץ אַנגעקומען, ווי פון זיך אַליין,
ווייל בלויז די דינקייט פון פאַפיר און ניט פון גייסט
צעכיסן האָבן זיינע שאַרפע ציין.
האַט איינמאַל אויסגעטרילט צום ראץ דער נאַכטיגאַל —
ניט לאַנג אין שטייג, אַ גאַסט אין ליענזאַל :
— האָסט זיכער פיל געליינט,
דיין גייסט באַרייכערט און באַשוינט. —
— ווער האָט געדולד צו ליינען ! —
געענטפערט האָט דער ראץ, דערביי געגריזשעט היינען :
איך דאַרף חיונה, ניט די תורה,
זיינען ביכער אויך אַ סחורה.
און זע — איך קריג אַ בייכל פון די ספרים,
אַפילו ווען מיין גייסט איז אַרים. —
מאַראַל? — פאַראַן אַ סך אין קרייז פון ליטעראַטן,
וואָס זיינען עגלעך אויפן ראץ דעם זאַטן.

די משוועקלעך און די פלעקלעך

צוואמען מיט די האַמערס, מעסערס, צוואַנגען, באַרשמן
געלעגן זיינען פאַרן שוסטער אויפן וואַרשטאַט
די משוועקלעך און די פלעקלעך
בשכנות אין צוויי פלאַכע דעקלעך.

האַט זיך געטראָפן
(פון שמעקן טאַבעקע צי פון אַ לופטצוג: —
געווען איז אַפן
די מיר אַנטקעגן לופטשיק),
רב סנדלר האַט געטאַן אַ נאַם,
אַ שאַם,

אַז אויפגעהויבן האַט פון אַרט די פלעקלעך
און זיי אַריינגעשליידערט צו די משוועקלעך.
— איר שוואַכלינגס! — האַבן מיט פאַראַכט
די אייזערנע געמאַכט:

אַ בלאַז

פון נאַז

האַט אייך פאַרטריבן.

מיר זיינען אויפן זעלבן אַרט געבליבן. —

נאָר דאָ, די שונאים צו צעפירן,

דערביי קיין צייט ניט צו פאַרלירן,

האַט סנדלר דעם מאַגנעט צו הילף גענומען.

און וואָס איז פאַרגעקומען? —

די ש ט א ר ק ע האַבן פון דעם וואַפן

געלאָזן זיך פאַרשקלאַפן,

די ש ו ו א כ ע, זעסמו,

געבליבן זיינען ליגן פעסטע.

דער באַלון און דער זעגל

אַ לופטבאלון, וואָס עמיצער האָט לויז געלאָזן,
איז איבערן ים
געפלוין סתם,
וואוהיין די ווינטן בלאָזן.
איז קעגן אים אַ זעגל אָנגעשוואומען
און אַפלאַכן גענומען :
— דו שוואַכלינג איינער!
דו הויט אָן ביינער!
ווי שעמסטו זיך ניט זיין ביים ווינט אַ שפּילצייג?
אַט קוק אויף מיר — איך שוויים וואוהיין מיר ווילט זיך :
אי מיטן ווינט אי קעגן אים.
ניין, ניט מיט מיר וועט ער זיך שפּילן.
ניט איך פּאַלג אים, נאָר ער פּאַלגט אים, וואָס איך באַשטימ.
איך האָב אַ פּרייען ווילן. —
— דו שפּאַסט, —
האַט דער באַלון געלאַכט צוריק :
און וואָס איז מיט דער שטריק,
וואָס צוימט דיך, קערעוועט אַרום דער מאַסט ? ! —

די כוואָליע און דער פעלדז

א כוואָליע האָט געשמורמט
מיט א קוראזשנעם ברויז
א פעלדז, וואָס האָט פון ים אַרום
אַרויפגעטורמט.
— אַוועק
פון וועג,
פאַרוואַקסענער מיט מאַך ! —
האַט זי געצאַרנט, שוימנדיק אין קאַך :
ביי מיין צערייצמער גבורה שווער איך
אַראַפצשווענקען דיך אין אַפגרונט, אַלטער תרח !
— וואָס זאַל איך, היציקע, דיר זאָגן ? —
האַט איר דער פעלדז געענטפערט איינגעהאלטן :
איך מיר, דעם אַלטן,
האַט ניט איין וועל זיך שוין אויף שוים צעשלאַגן ;
אַט אין דער ברוסט, וואָס גרינט
פון יאַרן אַ באַמאַכטע,
האַט ניט איין ווינט
צעבראַכן זיך די פליגל די צעפאַכטע,
נאַר, ווי דו זעסט,
איך שטיי אַלין פעסט
אין רו און שמורם —
פאַר מידע פייגל אויפן ים אַ טורם. —

די כוואָליע איז דער מאַדערניסט דער נייסטער,
דער פעלדז — דער קלאַסיקער, דער אַלטער מייסטער,
דער מוסר-השכל פון דער פאַבל —
א כוואָליע איז נאָך ניט קיין מבול.

דער גאלדזוכער און דער קראַט

אַ גאלדזוכער האָט אויף אַ פעלד געפאַרשט דעם באַדן ;
ס'האָט אויסגעזען, אז ס'איז מיט רייכטום אַנגעלאַדן.
און ווי ער האָט אזוי מיט גרויס במחון
די ערד געגראָבן און געבראַכן,
האָט עפעס זיך געטאָן אַ גראַבל
און אויסגעוואַקסן איז דער קראַט, ווי אַ מחבל,
און צו דעם זוכער זיך געווענדט :
— אויב עפעס פון אַ גרויסן ווערט
דאָ זוכסטו אין דער ערד,
איז נאָר אומזיסט די מי פון דיינע הענט.
איך בין אַליין אַ גריבלער, ווי דו ווייסט.
אַט דאָ, אַוואו דו שטייסט,
האָב איך, זיך גריבלענדיק, די נעגל זיך צעבראַכן,
בין אין דער לענג און אין דער ברייט געקראַכן,
נאָר אויסער זשוקעס, שלענגעלעך און ווערים
געפונען האָב איך גאַרניט אין דער ערד'ס געדערים. —
— און וואָס איז דאָס ? —
האָט זיך דער זוכער איינגעבויגן
און ביי דעם גריבלער אונטערן נאָז
אַ גאַלדן שטיינדל פון דער ערד ארויסגעצויגן.
— קיין וואונדער ניט, מיין קראַט ! —
האָט ער געזאָגט מיט שפּאַט :
זיך גריבלען האָסטו טאַקע האַלד,
נאָר זוכן זוכסטו ניט קיין גאַלד. —

די פליגל און די פים

כדי דעם ווילן
פון בושעל אויסצופילן —
זיך אויפצוהויבן פון דער ערד און פליען —
צענומען האָבן זיך די פליגל מיט אַ שוואונג
און אָנגעצויגן האָבן זיך די פים צום שפרונג.
— צו-וואָס נאָך זאָלט איר זיך באַמיען ? —
געווענדט זיך האָבן, כלומרשט, זים
די פליגל צו די פים :
מען וועט שוין פליען אָן אייך אויך. —
— זיך איינמאַל אויפגעהויבן אין דער הויך,
וועט איר שוין פליען אויף געוויס, —
געענטפערט האָבן זיי די פים :
נאָר ווייזט אַ קונץ
און הויבט זיך אויף אָן אונדז.
מיר זעצן זיך אַוועק. —
און ס'האָבן זיך די פליגל אין צעשמרעק
צעפאַכעט, נאָר אָן פעולה : —
פאַרלאָרן פעדערן אַפולע,
זיך אָנגעמאַרדעוועט און פאַרט
ניט אויפגעהויבן זיך פון אַרט,
געבעטן האָבן זיי די פים זיך צו באַמיען
און העלפן זיי צו פליען.
— מיר וועלן שוין געדענקען אין די הימלען אויבן,
אַז ס'העלפן אונדז די פים זיך אויפצוהויבן, —
פאַרלאָרן דעם געוועט,
געשוואָרן האָבן זיך די פליגל אין געבעט.

די צוויי שטראמען

צוויי שטראמען זיינען פון איין אזיערע ארויס,
ביידע פון איין גרויס,
נאָר אַז זיי זיינען מיילן דורכגעלאָפֿן
און ווידער זיך געטראָפֿן,
איז איינער פֿאַר דער צייט געוואָרן פֿולער, ברייטער
און שיעור ניט טרוקן איז געווען דער צווייטער.
— וואָס האָט, מיין פֿריינט, מיט דיר פֿאַסירט ? —
האַט זיך דער פֿולער שטראָם פֿאַראַינטערעסירט.
— אַך, זאַלסט שוין גאַרניט פֿרעגן ! —
האַט יענער זיך באַקלאָגט :
צו פֿליסן אין די ענגע ברעגן
האַב איך זיך אָפּגעזאָגט.
איך האָב צעגאַסן זיך אָן ענד
און מיינע וואַסערן פֿאַרשווענדט,
אַט ווי דו קוקסט מיך אָן.
און דיר, איך זע, איז גראָד געגאַנגען בעסער.
דערצייל מיר, ברודער, וואָס האָסטו געטאָן,
וואָס דו ביסט נאָך געוואָרן גרעסער ? —
און ס'האַט דער פֿולער שטראָם דערקלערט :
— מיך האָט דער לייכטזין ניט פֿאַרפֿירט.
איך האָב ווי דו, זיך ניט צעגאַסן, נאָר פֿאַרקערט :
זיך אין די ברעגן קאַנצענטרירט. —

די בריק און דאָס איין

די בריק,
אויף וועמען אהין און צוריק
מ'איז שמענדיק געפאָרן, געגאָנגען,
איז ווינטער פארלאָזן געהאָנגען,
ווייל גלייך, ווי אַ בליק,
אַ וועג מיטן איין אויפן טייך האָט געשניטן
דער פּוס און דער שליטן.
האַט איינמאַל דאָס איין צו דער בריק זיך געווענדט:
— אַט האָסטו אַ מוסטער, מיין קאָנקורענט,
ווי מענטשן באַדאַנקען אַ דינער אַן ערלעכן: —
האַסטו ניט געטראָגן זיי, ווי אויף די הענט,
אַריבער דעם טייך דעם געפערלעכן?
נאָר איך בין געקומען (אַ גרויסע מציאה!
פאַרקירצט אויף אַ שפּאַן די נסיעה),
פאַרלאָזן די מענטשן די בריק די געטרייע,
פאַרלאָזן די אַלמע, באַגריסן די נייע,
דערפאַר, ווען איך קאָן זיי פאַרראַטן,
פאַרראַט איך זיי גלייך —
איך ברעך זיך און גליטש זיי אַרונטער אין טייך,
אַראָפּ פּון מיין רוקן דעם גלאַטן.
אויך דו וואַלסט באַדאַרפט אַזוי טאַן.
אַן אויג פאַר אַן אויג, אַ צאָן פאַר אַ צאָן. —
— איך צאַל ניט צוריק, —
האַט געענטפערט די בריק:
איך וועל דינען די מענטשן אויך ווייטער געטריי.
ווייל זיי צו דערטרינקען,
באַדאַרף איך דערביי
אַליין זיך צעברעכן און זינקען. —

די מצה און דער ווייץ

פאר פסח, אין א טאג א שיינעם,
נאר אין א בלאטע — א פארפלייך,
געפארן זיינען אויף א פור אינינעם
א פעקל מצה מיט א זעקל ווייץ, —
אוודאי ניט קיין גלייכע פארל,
דער פורמאן אבער איז געווען אן ערל ;
כל-זמן עס איז געווען פאר ביידן ארט,
איז האט ער זיי צוגיפגעפארט.
דער וואגן אין דער בלאטע טיף
האט זיך געווארפן, ווי א שיף,
געהויבן פון די ערטער אויפן היי
די פאסאזשירן אונדזערע די צוויי.
— הער אויף צו מיר זיך רוקן,
דו חמצ'דיקער פראסטער חי-זקים ! —
געברעקלט זיך, געקנאקט האט טרוקן
די מצה, וואס אליין פארצייטנס
איז ארים ברויט געווען אין לאנד מצרים :
דו חמץ, האלט זיך פונדערווייטנס !
איך בין כשר לפסח ;
מיין ווערט און יחוס ווייס איך : —
איך בין א זכר פון א נס א גרויסן. —
— איז דארף מען מיך פארשמויסן ? ! —
האט א צעמרייסלמער דער ווייץ געזאגט דער מצה :
איז דארף מען, מאכטער מיינע, צאצע,
פון פאטער דיינעם, ניט דיין גלייכן,
ווי פון א קרעצעדיקן, ווייכן ? ! —

דער משוואַק און דער האַמער

דער משוואַק, בשעת דער האַמער מיט אַ שוואונג
האַט אים אין האַלץ אַריינגעשלאָגן,
האַט צו זיין שלעגער מיט אַ קלונג
געזאַגט, אַזוי צו זאָגן:
— ווייל דו ביסט טעמפּ, און שווער, און גראַב —
אַ גולם, אַ געזונטער זשלאַב,
דעריבער ביסטו פאַר אַ שלעגער, ווי באַשאַפּן. —
— דו שקלאַפּ פון אַלע שקלאַפּן! —
געענטפערט האַט דער האַמער און געזעצט:
ווייל ס'איז דיין קעפל צוגעפּלעמטשט,
דעריבער ביסטו, פּלאַכער קאַפּ,
צו מיינע קלעפּ אן אונטערטעניקער,
ווי צו דעם שווערן פּויסט — אַ כלאַפּ. —
— און ווער איז ער, דער יעניקער,
וואָס איז ניט צו קלעפּ אן אונטערטעניקער? —
האַט אַפּגעהילכט דער משוואַק אין קידער-ווידערקלאַנג:
דאָך בויג איך זיך אַמאָל אַ ווידערשפּעניקער.
און ווער — אויף דער קאָוואַדלע, אינס צוואַנג —
האַט מיר דעם קאַפּ פאַרפּלאַכט,
אויב ניט, דו שלעגער, מיט דיין טעמפּער מאַכט? —

די ווינקלען און די שוועל

די ווינקלען פונם דיל
געלעגן זיינען, יעדער אויף זיין שפיץ,
זיין אייגענעם באזיץ,
און צו דער וואַנט גערעדט זיך שטיל :
— אַ דאַנק דיר, גאַמעניו, שלא-עשני שוועל,
אַ טרעט-ברעט אין רשות-הרבים
צו טאַפּטשען און צו שקראַבען
מיט זוילן און אַפּצאַסן.
אוי, ווי זי ווערט דאָס שמוציק שניעל !
מען האַלט זי אין איין וואַשן. —
עס האַבן אויסגעווערט די רייד
די ווענט, וואָס האַבן אויערן,
און האַבן זיי צעשפּרייט
אין טירן און אין טויערן.
דערוואַוסט זיך, אַז ס'באַריידן זי די ווינקלען,
האַט אַפּגערוּפּן זיך די שוועל :
— געהערט אַ מעשה ! נו, און זיי ? זיי פינקלען ?
איך ווייס ניט וואָס איז בעסער : —
זיך שמוצן שניעל,
נאָר גרינג און אַפּט דערפאַר זיך וואַשן,
צי לאַנגזאַם זאַמלען שמוץ (אַמאַל אויך שפינען פאַשען),
מען זאַל ניט קאַנען נאָר דערקראַצן מיט קיין מעסער ? —

ווי אַפּט, אין אייגן ווינקל איינגעזעסענע,
פאַרזעען זיי, די זאַטע,
די אומצוכט די פּריוואַטע
די איינגעזעסענע.

די וועווערקע און דער בער

אין שפעטן אָסיען, זיך פארזאָרגט אויף ווינטער
מיט נים און מיט וואַקאַציע פאַרדינטער,
האַט צייט געהאַט די וועווערקע צו טראַכטן
און דאַכטן.
דערזען דעם בער, דעם וואַם-אין-קאַרט,
דעם פעט-געוואָרענעם פון מאַרד,
מיט רויטע אויגעלעך, וואַס קלעפן זיך,
אַ גענעצדיקן שלעפן זיך
אויף זיינע לאַפעס-שקראַבעס
צו מאַכן שבת,
האַט זיך די וועווערקע געטראַכט אַזוי:
„אַט גייט דער לומפ, ימח-שמו!
„(זאַל גאַט מיך פאַר די רייד ניט שמראַפן)
„אַ גאַנצן ווינטער אַפצושלאַפן.
„נאָר זאַל זיין ליבער נאַמען זיין געלויבט,
„וואַס שלאַפן וועט ער, ווער עס רויבט;
„וואַס זויגן וועט די לאַפע אין זיין נויט,
„ווער ס'עסט ניט אין זיין שווייס זיין ברויט,
„און זויגן וועט דער בלוטזויגער זיין אייגן בלוט.
„אַזוי איז רעכט.
„גאַט'ס משפט איז גערעכט.“
און ס'האַט די וועווערקע אין גוטן מוט
צעקנאַקט אַ נום אַ האַרבן,
געמאַלן זיך דעם ווינטער ניט מיט שוואַרצע פאַרבן.

דער ראק

דער ראק, אַנומלט,
איז צו דעם מענטש געקומען מיט אַ טענה,
געטופעט מיט די פילע פיסלעך זיינע,
געקריצט די ציינער אין די קלעמען און געטומלט,
אזוי צו זאָגן:
— אַ שלעכטן שם האַסטו אויף מיר אַרויסגעטראָגן,
אַז הינטערווילעכטס קריך איך מיטן לאַיזער.
עס איז מיין פנים, ניט מיין אַחור.
האַסט אויסגעטראַכט אויף מיר אַ ליגן. —
אויפסניי דעם נפש דעם געקרוידעמן באַטראַכט,
האַט זיך דער מענטש צעלאַכט:
— איך אויף דיין אַרט וואַלט שמיל געשוויגן.
וויל אויב עס איז ניט שוין
אויף הינטערווילעכטס גיין,
איז שענער דען, מיין שיינער בחור,
אַ פנים האַבן, ווי אַן אַחור? —

די פרומע שלאַנג

די שלאַנג,
בשעת זי האַט גענאָגט
איר טויט-פאַר'סמ'טן פאַנג,
האַט מיט אַ פרומער מינע
אויף אירע ליפעלעך די דינע
אזוי געזאָגט:
— איך ווייס ניט, בנאמנות
פאַרוואָס איך בין עס אַ פאַרדאַמטע.
ס'איז אמת, אז איך נאָג מיין פאַנג,
נאָר כ'טו עס אויס רחמנות
צו גאָט'ס באַשעפעניש, וואָס מאַטערט זיך צו לאַנג
אַ טויט-פאַר'סמ'טע. —

דער גייציקער טיגער

דער ווילדער טיגער,
דער בייזער קריגער,
איז קעגן לייב, דעם מלכות אויפגעשטאנען
און צו די חיות, צו די אונטערטאנען
גע'דבר'ט האט ער מיט א צונג א גלאטער :
— ארונטער מיטן לייב, דעם אימפערעטאר!
גענוג אים שוין צו רויבן אומגעשטערט,
צו טרינקען אייער בלוט!
איך זאג אייך צו (מיין ווארט איז גוט),
ווען איך וועל ווערן הערשער אויף דער ערד,
וועט יעדע חיה לעבן זיך בארום. —
— צו-וואס דיין צוואג, ווען מיר קאנען דיין כאראקטער,
פאר אלעמען, וואס ציטערן,
געענטפערט האט דעם ביטערן
דער יאזש, אין פאנצער א געוואגטער :
שוין איידער דו זאלסט אונדזער רעטער ווערן,
איז בעסער צו דעם לייב געהערן.
ווייל כאטש קיין צדיק איז ער ניט,
דאך מוזן מיר דעם אמת זאגן —
דער לייב פארצוקט ניט אויפן פולן מאגן.
נאר פון א טיגער זאל מען ווערן אפגעהיט —
צי הונגעריק, צי ניין,
עס רוען קיינמאל ניט דעם גולג'ס ציין. —

די נייטראלע היענע

עס איז געשען :
א קריג האָט ביי די חיות אויסגעבראָכן.
פאַרוואָס ? פאַרווען ?
וואָס דאַרפט איר ראיות —
עס טרעפט דען ניט דאָס זעלבע ביי די מענטשן-חיות ?
און ברודער האָט מיט ברודער, שכן האָט מיט שכן
מיט ציינער זיך געביסן,
מיט נעגל זיך געריסן,
מיט הערנער זיך געשטאַכן, —
דער שטאַרקער האָט דעם שוואַכערן פאַרצערט.
ס'האָט בלוט, ווי וואַסער, זיך געגאַסן אויף דער ערד,
די הימלען האָט אַ וויי-געשריי געשפּאַלטן,
און גאָט אַליין האָט גאָר די וועלט פאַרשאַלטן . . .
גאָר די היענע איז געמיטלעך
אין חושך פון דער נאַכט
אַרומגעגאַנגען אויפן פעלד פון שלאַכט,
געגעסן פון די מתים אַפּעטימלעך
און האָט געלאַכט, געלאַכט :
— אַי גוט ! אַי וואויל ! אַי פיין !
זאָל בלוט זיך גיסן — ס'איז ניט מיין.
איך בין נייטראַל, איך שלאַג זיך ניט אַליין,
איך לעק נאָר אַפּ אַ ביין. —

די פערד און דער וואָלף

די פערד,
אויף פאָשע אין אַ פרייען פעלד,
דעם אַנקום פונם וואָלף דערהערט,
צוזאמען אין אַן עיגול האָבן זיך צעשמעלט —
אינווייניק די קעפּ, די הינטערפּים אינדרויסן —
דעם פיינט צו בריקען און פאַרשטויסן.
אַ זעץ געקראַנג,
דערזען — די פערדלעך האָבן כח,
האַט אַפעלירט דער וואָלף צו זייער קליינעם מח:
— איר זייט אַ סך, איר קאַנט זיך שלאָנג,
איז דאַרפּט איר ניט פאַר מיר זיך הימל.
לאַזט מיך אַריין אינמיטן.
אַרומגערינגלט מיט אַ וואַנט פון שטאַרקע פערד,
וואָס האָט אַ וואָלף דען פאַר אַ ווערט ? —
געטראַכט אַ וויילע,
באַשלאָסן האָבן די נאַראַנים:
— ער איז גערעכט. ס'איז גאַר אַ מעלה
צו שטיין צום שונא מיטן פנים.
קום, וואָלף, אַריין, נאַר היט די ביינער ! —
דער וואָלף האָט מערער ניט באַדאַרפּט,
געכאַפּט זיך צו די גאַרגלען, — זיינע ציינער
האַט ער שוין לאַנג אויף זיי געשאַרפּט.

מאַכט רש"י אויפן פּסוק: —
כל-זמן דו ביסט אַ פרייער לאַשעק,
זאַלסטו ניט זיין קיין פערד,
ניט אויפהערן צו בריקען אין זיין שטערן
דעם וואָלף, וואָס וויל אין מיט פון זאַלבעפערט
אַ פּי נפּט ער ווערן.

די צוויי שלאנגען

דערזען, ווי פון א בוים געשווינד
עס פאלט ארויף די שטיקשלאנג אויף איר פאנג,
קיין קריג אפילו ניט דערקלערט,
האט מיט איר שוועסטערקינד
די קלאפערשלאנג
אין יושר זיך פארהערט :
— אזוי גאר פראסט.
צו וויסן ניט געלאזט,
ארויפגעפאלן און — א סוף!
דאס איז דאך גלייך, ווי הרג'ענען אין שלאף.
איך מאך עס לייטישער פון דיר —
איך ווארן מיטן קלאפער, ווען איך אמאקיר. —
— דו „וצדקתך“, וואס דו ביסט! —
געענטפערט האט די שטיקשלאנג אויף צוריק :
איך, לכל-הפחות, בין ניט קיין סאדיסט,
כ'דערשטיק מיין קרבן אין איין אויגנבליק.
דו אבער מיט דיין פאלשער צערעמאניע
און מיט דיין קליינעם בים פון די פאר'סמ'טע ציין,
פאר דיר איז ניט גענוג צו הרג'ענען אליין,
דו קוויקסט זיך נאך מיט דער אנאניע
פון דיין פאר'סמ'טן פאנג,
וואס מאטערט זיך נאך לאנג. —

דערפאר, — מאכט רש"י :
אין קאפ דערלאנג
דער בעסטער שלאנג,
מאך פון איר מארך א קאשע !

די ברעטער און די קלאַטשע

די קלאַטשע אין די שפּאַלטן פּונם שיפל,
וואָס האָט ניט דורכגעלאָזט קיין טריפל,
האַט צו די ברעטער זיך געדריקט פאַר נחת,
מיט אירע האָר זיי שטיפּעריש געקיצלט
און זיך געוויצלט :

— איר זעט וואָס מיינט יד-אחת : —

מיר שווימען אויפן רוקן

און אונדזער בויך איז טרוקן. —

— לא-יצלח, משולחת! —

געוואָרפן האָבן זיך די ברעטער אויף די וועלן :

נו, ווי איז אייך געפעלן

די שווימערקע, די קלאַטשע!

אַ שידוך — אַ מיצאַצע!

אין וואַסער, ווען אַליין, פאַרזינקט זי, ווי אַ שוואַם,

אין אונדזער מיט — אַ וויצלער איבער אַ תּהום ;

מען קאַן מיט איר פאַרשמעקן בלויז אַ לאַך

אַן איבעריקע איז זי דאָך. —

— וואַרפט זיך ניט מיט מיר, ווען איר האָט שפּאַלטן, —

האַט די פאַרשעמטע זיי גערעדט אַנטקעגן :

ווייל ווען איך וואָלט דאָס וואַסער ניט פאַרהאַלטן,

מיט דעם זיך אַנגעפילט אַריבער זיינע ברעגן,

וואָלט פאַרן שיפל ניט געווען קיין רעטער

און זינקען וואָלטן אויך די ברעטער. —

דער פישער און דאָס פישעלע

דער פישער, וועמען ס'איז אין לעבן שטארק געגאנגען
דעם גרויסן העכט פון טייך צו פאנגען,
האַט — צו פארנארן אים, דעם הלעיטני, —
געכאַפּט אַ פישעלע און האָט דאָס קליינע
אַרויפגעשטאַכן אויפן הוק דורך מויל און צונג,
פאַר דאָכרע מזל עם באַשפּייט,
אַ שפּרוך געשפּראַכן און אין וואַסער ווייט
אויפן שנור פאַרוואַרפן מיט אַ שוואונג.
— מיר פאנגען, פישעלע, אינדינעם
דעם פיינט דעם אַלגעמיינעם, —
האַט, וואַרטנדיק ביים ברעג געדולדיק,
ניט פילנדיק זיך שולדיק,
דער פישער אינדערהויך געטראַכט:
ס'האַט דער העכט ביי מיר אַ קליינע ענטל אומגעבראַכט,
פאַרשונגען מיט די ביינער,
און דיך פאַרפאַלגט ער טאָג און נאַכט —
רק לויף פון זיינע שאַרפע ציינער!
רק צימער פאַר זיין גרויסן מויל!
שוין בעסער שטאַרבן, איידער לעבן אין איין גרויל. —
אַזוי האָט ער באַשלאָסן
פאַר אונדזער פישל, וואָס מיט בלוט האָט זיך באַגאַסן
און ניט געקאַנט אַפילו זיך באַקלאַנגן,
ווייל ס'האַט דער הוק דאָס מויל אים צוגעמאַכט.
נאָר וואָס וואַלט עס געזאַגט, ווען ס'וואַלט נאָר קאַנען זאָגן?
עס וואַלט געזאַגט, מיר דאַכט,
אַז בימער איז און שלעכט
דעם פישל, וואָס איז קליין: —
פאַרצוקט עס ניט דער העכט אַליין,
איז עס דער פישער מקריב צו דעם העכט.

די דערשראָקענע ווערים

דערהערט — די ווענטקע גייט
(דער פישער האָט זי, ווי אַ שטאַק, געטראָגן,
די ערד מיט איר געשלאָגן),
דערשראָקן האָבן זיך אויף טויט
די ווערים אין דער ערד,
פאַרקראַכן טיף, באַהאַלטן זיך אויף שנעל,
ווי מעגלעך ס'איז פאַר ווערים, וועמען קריכן איז באַשערט.
— איר מענט אייך רוען אומגעשמערט, —
האַט זיי די מויו, וואָס האָט געגראָבן אַ טונעל,
באַרואיקט און געטרייסט:
די ווענטקע גייט צום טייך
צו כאַפֿן פיש, ניט אייך. —
— ווי וואויל דו ווייסט! —
געענטפערט האָבן איר די ווערים ביטער:
יא, כאַפֿן גייט זי פיש, נאַר אונדז כאַפֿט אָן אַ צימער,
ווייל אויפן הוק, זיי זאָלן גיבן אים אַ ביס,
איז אונדז די ווענטקע מקריב צו די פיש. —

די פייל און די לוחות

די פייל, וואָס מ'האַט געפונען אויפן אָרט
פון דעם פאַרבֿרעכן — אין הרוג אַ פאַרשטעקטע,
איז פאַר די לוחות, וואו עס שטייט: „ניט מאַרד!“,
געשטאַנען אַ באַשולדיקטע, אַ בלוט-באַפֿלעקטע
און האָט צו זיי גערעדט,
גע'מענה'ט גאָר אַ גרויסע מענה:
— וואָס פרעגט איר ניט ווער ס'זיינען צו דעם חטא
די שותפים מיינע?
איך וואָש זיך פון דעם בלוט ניט ריין,
נאַר ס'בלוט פאַרגאַסן האָב איך ניט אַליין: —
דער וואַלד האָט מיך געשטאַרקט מיט האַלץ פון דעמב;
די ערד האָט מיך געמאַכט צו מיטלייד טעמפ —
מיט אייזן פון איר טראַכט;
דער פייער האָט מיך אָנגעהיצט;
דאָס וואַסער האָט מיך האַרט געמאַכט;
דער שטיין האָט מיך געשאַרפט, פאַרשפיצט;
פאַר'סמ'ט האָט מיך די שלאַנג;
דאָס פעלד האָט מיך מיט פלאַקס געגורט צום שלאַכט,
און ס'האַט דער מענטש געשיקט מיך אויף זיין פאַנג. —
— בקיצור, — האָט געענטפערט דאָס געריכט,
די לוחות, אין אַ קרוין פון רעגנבוין-ליכט:
אַ מכול ברענג, די גאַנצע וועלט פאַרניכט!
ווייל גאָר די וועלט איז שותף צום פאַרבֿרעכן.
צי אפשר זאָלן מיר זיך גאָר צעברעכן
און זאָל ניט זיין קיין דין און דיין?
ניין, בלוטיקער בלי-זין,
מיר וועלן דיך באַשמראַפן שווער,
אַ ס'זאָלן דייע שותפים ניט פאַרבֿרעכן מער. —

דאָס האַלץ און די שטיינקויל

דאָס פּלאַמיק פּעכיק האַלץ, דער הייסער יונג,
האַט מיט אַ פּייערצונג
פאַרשייט און פּריילעך
אַ לעק געטאָן,
אַ שמעק געטאָן
די שטיינקויל אין איר שוואַרצן הולך
און באַלד זיך אָפּגעצויגן:
— וואָס ביסטו — האַלץ צי שטיין?
— דו ברענסט צי ניין? —
— נאָר ניט געפּלויגן! —
געענטפּערט האַט די שטיינקויל צו דעם „ברען“:
— דו נעם נאָר מיך אַרום, וועסטו שוין זען. —
ווען ס'האַט דאָס האַלץ אַרומגעכאַפּט מיט זיינע פּלאַמען
די קויל, וואָס זעט-אויס ווי אַ שטיין,
האַט זי ניט נאָר געברענט צוזאַמען,
נאָר אויך געברענט אַליין
אַ צייט דערנאָך, ווען אינם אַש פּון הייסן יונג
האַט זיך פאַרלאָשן יעדער פּונק.

די זשעדנע מאלפע

די זשעדנע מאלפע מיט איר יצר-הרע
פון דזשאנגלישן כאפ-לאפ
האט א משיקאוון קאקאנוס דערטאפט : —
ניט אויף א פאלמע וואקסן אין זיין קארע,
נאר אויסגעשיילט און צוגעכונדן צו א פלאקן;
א לאך אין אים — אריינצוקוקן,
די גרויס — א האנט אריינצורוקן,
און ווייסע קערנער דארט — צו לאקן.
איר האנט אריינגעשטעקט
און ריז אין קאקאנוס אנטדעקט,
האט ניט געפרעגט די מאלפע אין איר פרייד
ווער האט עס פלוצלונג ריז פאר איר פארגרייט,
נאר, ווען זי האט א פולן הויפן אנגענומען
און ניט געווען אימשטאנד
די צוגעמאכטע האנט
פון ענגער לאך צוריק ארויסבאקומען,
איז אויסגעוואקסן פאר די אויגן איר דער יעגער
און מיט א שטייג — די וואפנערעגער.
פארשטאנען אז איר פרייהייט איז אין קאן,
וואס, מיינט איר, האט די גיריקע געמאן : —
געלאזט די ריז, די האנט געעפנט און אנטרונען ?
עס הויבט זיך גארניט אן.
אן חשק צו פארלירן וואס זי האט געפונען,
האט אונדזער מאלפע אזוי לאנג געטראכט,
ביז ס'האט דער יעגער זי אין שטייג פארמאכט.

דער וואָלף און דער אייזל

אַמאָל האָט צו דעם אייזל מיט די ברייטע ביינער
געזאָגט דער וואָלף, זיך שאַרפּנדיק די ציינער:
— לאַדי עם פעלט דיר שכל,
ביסטו נאָך אויך אַ כאַם פון כאַמעס —
ווי נאָר איך קום אין דיינע דלד-אמות,
באַלד דרייסטו אויס זיך מיטן „זייטשע-מוחל“.
— איך ווייס ניט פון קיין חכמות? — יא, געוויס,
געענטפערט האָט דער אייזל און געבריקעט מיט די פיס:
דעריבער טאַקע וויל איך מיטן פנים
ניט שטיין צו מיינע שונאים. —

אַמאָל פאַרשטייט דער נאָר בחוש
צו וועמען גיין אַנטקעגן מיט אַ קוש
און וועמען מיט אַ בריק
אָוועקשיקן צוריק.

דער טכויר און דער פוקס

דער טכויר האָט פון דעם פוקס גע'חזוק'ט גראַב,
אַזוי ווי אַ כאַמולע:
— אַ בראַך צו דיר, דו קלוגער קאַפּ!
וואָס איז די פעולה
פון דיין באַרימטן שאַרפּן מח,
אַז אַלע לויפן פאַר מיין ריה,
ווי פאַר דעם גרעסטן כח? —
— גערעכט, אַט לויף איך טאַקע, ווי אַ האַז, —
האַט מיט אַן אַפּגעקערטער נאָז
געזאָגט דער פוקס און פיס געשמעלט:
אַן אַפּשטויס-כח האַסטו, אַבער, גרויסער העלד,
צי קאַנסטו צוציען אַ פריינט דערמיט,
ווי דער, וואָס מיט זיין חכמה ציט? —

די צייל-סיסטעם

די צייל-סיסטעם האָט מיט איר אַרדענונג שטאַלצירט :
— ביי מיר איז איינגעפירט,
אז אַלע זיינען מיוחסים גלייכע —
די אַרעמע פונקט, ווי די רייכע.
איך קאַנטראַליר וואָס יעדער קריגט אריין —
ס'טאָר קיינער נישט באַזיצן מער פון ניין.
עס איז אַ הוק-ולא-יעבור.
און האָט דער זשענדער צי דער זשוואַווער
באַקומען מערער, עובר אויפן חוק געווען,
באַצאַלט ער קנס און גיט אַוועק זיין חבר
די סומע צען,
ער מעג אַפילו בלייבן מיט אַ גול.
דער קנס
ווערט אויפגעמאַנט פאַרפול
פון אַלעמען לויט זייער קלאַס : —
אַ צענער פון די איינסן, פון די קלעגלעכע,
אַ מאה פון די צענער, די פאַרמעגלעכע,
אַ טויזנטער פון די גבירים, פון די מאות, —
אַזוי ביז צו די העכסטע פענצטער, העכסטע שפיצן,
ווייל מער פון ניין טאָר קיינער נישט באַזיצן.
ס'איז ישר'דיק און גלייך לכל-הדעות. —
— אַ בראַך אַ גרויסער ! —
געענטפערט האָבן איר די איינסן.
די קליינסן :
וואו זיינען זיי — דיין גלייכקייט און דיין יושר,
ווען שטענדיק צאַלט אונטער דיין רעזשים
דער אַרימער צום צען מאַל רייכערן פון אים ? ! —

די ציג און די שעפס

די ציג, די ווילדע קאזע,
האט אויף א וויסמן פעלדז א הויכן
ארזיפגעקלעטערט, גארניט צו דערגרייכן,
און אין א וואזשנער פאזע
אוועקגעשמעלט זיך אויבנאָן,
כאָמט נעם און מאַל זי, די פארשוין
מיט אירע הערנער, ווי א קרוין —
א ציגן-מלכה אויף א טראָן.
— וואָס מוסמו אויפן וויסמן פעלדז ? —
גערופן האָט איר שוועסטערקינד, די שעפס אין פעלץ:
ווער שלעפט דיך פאַר דער באַרד
אויף יעדן הויכן אַרט,
ווען בעסער איז די פאַשע אינם מאַל ?
צי קוקסטו ניט אויף וועמען אויס אַמאַל ?
פאַרטרוי, איך וועל מיין אויער נויגן. —
— איך קוק ניט אויס אויף קיינעם; ניין, קווינע, —
געמעקעט האָט די ציג פון פעלדז, ווי פון אַ בינע:
איך וויל אליין זיך וואַרפן אין די אויגן. —

דער שיינער פויגל און דער וואַרים

דער שיינער פויגל,
דער ראַבין מיט דער רויטער ברוסט,
וואו אינווייניק די וואַליע איז געוועזן פוסט,
האַט מיט אַ זייטיק זשענדע אויגל
געזוכט אַ ווערימל, דאָס האַרץ צו אונטערהאַלטן,
געשמעקט די נאַז אין לעכער און אין שפּאַלטן.
און מיטאַמאַל האַט פון דער ערד געטאַן אַ בליץ
דעם וואַרימ'ס נאַסער שפּיץ.
אַן שיהות, אין איין אויגנבליק
(דאָס מוז גליטשט זיך, שטייט ניט),
דער פויגל האַט דערלאַנגט אַ פיק,
אַ צי געטאַן, נאָר — אוי, עס גייט ניט! —
דער וואַרים האַט זיך ניט געלאָזן.
— פע! וואָס איז דאָס? —
האַט דער פויגל וואַזשנע זיך געבלאַזן,
געפאַנגעט דורך דער נאַז,
ווייל ס'איז דאָס מויל געווען פאַרטאַן:
עס שטייט דיר נאָך ניט אָן? !
אַ וואַרים האַט נאָך ניט קיין לוסט
פאַרדייט צו ווערן פון אַ פויגל מיט אַ רויטער ברוסט,
פאַרוואַנדלט ווערן אין אַ טייל פון מיר,
אַ חלק האַבן אין מיין רויטן ציר? ! —
— כ'בין מוחל דיר דעם כבוד און דעם גליק, —
געענטפערט האַט דער וואַרים, אַנגעצויגן ווי אַ שטריק,
געריסן זיך צוריק,
ניט נאַכגעגעבן:
איך וויל מיר אויסלעבן מיין אייגן לעבן. —

דער לוח און דער זייגער

אנומלט האָבן אַ ויכוח
געהאַט — דער זייגער מיטן לוח.
דער לוח האָט געלאָזט צו הערן:
— דער היינט וועט מאַרגן אָפגעריסן ווערן.
פאַרבויד דעם היינט און זע דעם מאַרגן,
און זע — עס זיינען מאַרגנס פיל פאַראַן.
אַריבער היינט צום ווייטסטן מאַרגן שפאַן,
זאָלסט יעדן מאָג דעם גאַנצן יאָר פאַרזאָרגן. —
דער זייגער האָט געזאָגט:
— קיין מאַרגן איז נישטאָ.
דער עיקר איז די חיי-שעה,
דאָס האַרץ, וואָס שלאָגט.
דאָס אַליץ און גאָר,
ווייל ס'הענגט דאָס לעבן אויף אַ האָר. —

דער קאַפּ און דאָס האַרץ

דער קאַפּ
האַט פון אויבן-אַראָפּ
געזאָגט צום האַרצן, וואָס שפייזט
מיט בלוט אַלע אברים פון גוף:
— ווען איך, דער גייסט,
הער פלוצלינג אָף
צו פאַרשטיין וואָס איז שלעכט און גוט,
וואוהין — מיט דיין ווילדן בלוט —
וואָלט דער קערפער פאַרקראַכן? —
— נישט נעם זיך איבער, מיין חכם! —
האַט געענטפערט דאָס האַרץ אין גומן טוט:
ווי קאַנסטו גאָר וויסן
וואָס ס'איז שלעכט און גוט,
אַז אין דיר טוט פליסן
דאָס זעלבע ווילדע בלוט? —

דער מיזאנטראָפּ און זיין הונט

דער מיזאנטראָפּ האָט פאַר זיין הונט דעם שוואַרצן
זיין כימערניש אַראָפּגערעדט פון האַרצן :
— געשיידט פון מענטשן, וועמען איך האָב פיינט,
ביסטו, מיין הונט, דער בעסטער פריינט.
וואָ'דען, אין מענטשן וועל איך טרויען,
אין זייער האַרץ דעם שלויען,
אין זייער פאַלשן שמייכל
און שווינדלערישן שכל ?
ניט אָן אַ סיבה האָב איך, מיין געטרייער היטער,
צערייצט דיך אויפן קייט, מיט הונגער אויפגעהעצט,
אַמאָל אויך מיטן פּוס אין זייט אַריין געזעצט, —
איך האָב געמאַכט דיך ביזו און ביטער,
אַז ס'זאַל קיין פּוס פון די געמיינע לייט,
די פריינטלעך, וואָס פאַרראַטן דיר צו יעדער צייט,
ניט וואָגן אין מיין גבול צו קומען.
און דו האָסט טריי געדינט דיין האַר
און אַנטייל אין מיין האָס גענומען.
ס'איז גרינגער מיט אַ חיה דורכצוקומען,
ווי מיט אַ מענטשן, — זאָג איך אין מיין צער. —
און אויפגעעפנט האָט דער הונט זיין מויל,
דעם קאַפּ צום הימל טרויעריק פאַרריסן
און זיך צעקלאַגט מיט אַ געהויל :
— ווער נאָך זאַל בעסער וויסן
דעם צער דערפון אין פולער מאָס,
ווי איך, וואָס האָב אַזא מיין באַלעבאַס ? ! —

שלמה המלך און די מויז

„כי ברב חכמה רב כעס“ — קהלת.

אמאל — ס'איז ניט פארצייכנט ווען —
איז קעניג שלמה'ן אויסגעקומען
צו זען,

ווי ס'האט די מויז זיך אין זיין ספר איינגעביסן.

— דערצייל מיר, מייזל, איך וויל וויסן
וואס פאר א טעם עס האט דער ספר צו דיין גומען? —
געפרעגט האט ער, וואס האט גערעדט די שפראכן
פון אלע לעבעדיקע זאכן.

— דער פארמעט פונם ספר האט א זיסן טעם,

נאר ביטער איז דער טינט, ווי סם, —

געענטפערט האט די מויז און זיך פארקרימט.

— אזוי דארף זיין, עס שטימט, —

האט קעניג שלמה זיך פארטיפט:

די חכמה פונם ספר איז די שריפט. —

— די חכמה איז ניט זיס, קומט אויס, —

האט שלמה'ס רייד צעקייט די מויז.

די בטלנים און דער אף

בטלנים צוויי, פארשפיצטע דרינגער,
וואס דרייען מיטן גראבן פינגער,
באטראכטנדיק דעם אף אין גארטן זאָלאָגישן,
גע'חקירה'ט האָבן זיי, געבליצט,
אויף מאַדנע ראיות זיך געשטיצט
אין זייער אַרט פון דענקען איבער-לאָגישן.
— א . . . הום.

דער אף איז אַ בעל-מום, —
געברומט האָט איינער מעשה זינגער:
היות, ער האָט ניט צען,
נאָר צוואַנציק לאַנגע פינגער,
איז דאָך דערפון צו זען,
אַז ס'האָט דער נפש ניט קיין פים, נאָר צוויי פאַר הענט. —
— האָ ? מניע.

אי ניט, אי יע.
אַ ביסל קריכסטו אויף די גלייכע ווענט, —
גע'חזר'ט האָט דער צווייטער מעשה קנעלער:
אודאָי האָט דער אף אַ פעלער,
געוויס,

נאָר ס'פעלן אים די הענט און ניט די פים.
אַ סימן האָסטו דיר:

ער גייט אויף אַלע פיר. —

אזוי-אַ האָבן די בטלנים פונם אף געמאַכט
אַ קאָליקע, ניט דאָ געדאַכט,
אַ קאָליקע אינצווייען.

און ער אויף אַלע אברים גאַנץ, זיי אויפצעלאַכעם,
מיט הענט און פים, וואָס טוען צוויי מלאכות,
ער האָט זיי נאַכגעקרימט, געמאַכט זיי אויסצודרייען.

מיינע חיות און איך

די חיות פון די פאבלען מיינע
געקומען זיינען מיט א מענה
און אויסגעכרומט צו מיר — דהיינו :
— וואָס מוסר'סטו די חיה, דיכטער!
ביסטו דו אויף גאָט'ס באַשעפעניש אַ ריכטער ?
אַ חיה איז ניט גוט, ניט שלעכט,
נאָר גאַנץ און עכט —
אַ תמים.
צי אפשר האַפסטו, ווי ישעיה,
צו ענדערן די טבע פון דער חיה
באחרית הימים ? —
— גערעכט, — געענטפערט האָב איך זיי :
נאָר כ'שילט די טאַכטער און איך מיינן די שגור.
איך מיינן ניט אייך, די גאַנצע אין נאַטור,
נאָר די צעבראַכענע אויף צוויי : —
אויף יצר-טוב און יצר-הרע,
אויף מענטש און חיה,
לעת-עתה ביידע אין דער זעלבער נאָרע.
נאָר האַפן האָפן איך, ווי ישעיה,
אַ ווערן וועט די האַלבע חיה
באחרית הימים
אַ גאַנצער מענטש — אַ תמים. —

מעשה'לעד

דאָס ניט-געניטע הינדעלע

ווען ס'האָט דאָס הינדעלע זיך אויסגעפיקט פון איי
און פון גרויס פרייד געגעבן אַ געשריי,
האָט איר געזאָגט די מאַמע: „ניטע!
„דו ניט-געניטע!
„די קאַץ וועט נאָך דערהערן,
„מיין פייגעלע פאַרצערן“.
ווען שפעטער האָט דאָס הינדעלע
געוואָלט זיך שפילן מיטן הינטעלע,
האָט איר געזאָגט די מאַמע: „ניטע!
„דו ניט-געניטע!
„דו היט די ביינער —
„דער הונט האָט שאַרפע ציינער.“
ווען ס'איז דאָס הינדעלע אין הויף אליין געלאָפן
(געמיינט די מאַמע איז געשלאָפן),
האָט איר געזאָגט די מאַמע: „ניטע!
„דו ניט-געניטע!
„דיין לעבן איז אין קאַן,
„קוים פליט אַ שפאַרבער אָן“.
ווען ס'איז דאָס הינדעלע אַוועק פון מאַמעס פליגל
און האָט פאַרקוקט זיך אין אַ וואַסער-שפיגל,
האָט איר געזאָגט די מאַמע: „ניטע!
„דו ניט-געניטע!
„אַ הינדל צו אַן ענטל איז ניט גלייך,
„דו וועסט דערטרינקען זיך אין טייך“.
און אַז עס האָט דאָס הינדעלע געקלאָגט
פאַרוואָס ס'איז אַלץ פאַרבאַטן און פאַרוואַנט,
האָט ווידער איר געזאָגט די מאַמע: „ניטע!
„דו ניט-געניטע!
„עס איז ניט גוט צו קלאָגן,
„מיט פראַגן נאַרישע זיך פלאַגן“.

**פארוואַס דער אינדיק האָט אַ קראַפּ
און ניט קיין קאָם אויפן קאָפּ**

דער אינדיק מיטן פליך
וואָס איז פארליבט אין זיך,
און גוידערט זיך, און בלאָזט זיך,
און אויפן קול צעלאָזט זיך :
— איך האַלדער אַ געהאַלדער !
איך האָב זיך האַלד און האַלדער ! —
דער פליכעוואַסער אינדיק, מאַל דיר,
האַט אויפן קאָפּ אַמאַל געהאַט אַ קאָם,
אַ רויטן, ווי אַ פלאַם,
אַט ווי עס האַט דער האַן
פון בראַשית אָן.

נאָר ס'האַט דער אינדיק
זיך פאָרוינגיקט
מיט ניט קיין קליינעם חטאָ : —
ער האַט זיך איינגערעדט,
אַז דאָס איז ניט קיין קאָם דיר סתם,
ס'איז ניט קיין קאָם, ווי יעדער קאָם,
נאָר ס'איז אַ קרוין, אַ מלכות-צייכן.

וויבאלד א קרוין,
האָט אונדזער אינדיק שוין
געוואַלט דעם אַדלערס טראַן דערגרייכן
און זאָגן צו דעם פייגל-מלך:
— אַרונטער! היידאָ! הלך! —
און אויפן טראַן
אליין זיך זעצן אויבנאָן.

ער האָט געוואַלט, נאָר ניט געקאָנט,
ווייל ס'האָט דער אַדלער הויך געטראַנט
אויף טורמדיקע פעלדזנשטיינער,
וואוהין דערפליען האָט געקאָנט נאָר איינער —
דער אַדלער, מער ניט קיינער.

אומזיסט צופוסנס פון דעם טראַן
געשפרונגען איז דער אינדיק, ווי אַ האַן;
אומזיסט זיך אָנגעבלאָזן, ווי אַ בלאַזאָק,
און זיך קוראָזשעט, ווי אַ קאָזאָק;
אומזיסט די פליגל אויסגעצויגן, —
ווען ס'איז געקומען צום פאַרמעסט,
איז צו דעם אַדלערס נעסט
דער אינדיק ניט דערפלוין.

אומזיסט האָט אויך אויף אים געוואַרט
דער אַדלער מיט זיין שאַרפן בליק,
וואָס האָט געוואונדערט זיך, געשמאַרט,
ווי ס'האָט דער אינדיק זיך גענאַרט: —
ניט אָפגעטראַטן אויף צוריק,
נאָר אַלץ געזוכט אַ שמעג, אַ שטיג,
דאַרט, וואו עס איז דער וועג פאַרשפאַרט
אפילו פאַר דער ווילדער ציג.

ער האָט געוואַרט, זיך ניט דערוואַרט —
דער אַדלער אויף זיין פעלדזנשפיץ —
און איז אַרונטער, ווי אַ בליץ,
און האָט געזאָגט צום אינדיק מיטן גוידער :
— וואָס ווילסטו ? רעד, ניט פלוידער ! —

האַט אונדזער אינדיק מיטן קאַם
זיך אָנגעצונדן, ווי אַ פּלאַם,
און זיך צעהאַלדערט, ווי ער קאַן :
— צו מיר געהערט דער טראָן.
איך האָב אַ קרוין, בין איך דער מלך.
דאַנק אָפּ און היידאַ ! הלך ! —

דעם פלוידער-אינדיק אויסגעהערט,
האַט לאַנג דער אַדלער ניט געקלערט
און מיט איין פּיק, איין גוטן פּליק,
אַז וואַקסן זאָל ער ניט צוריק,
דעם רויטן קאַם פון אינדיקס קאַפּ
אַראַפּגעפּליקט, אַראַפּגעצויגן
און הענגען, ווי אַ צאַפּ,
געלאַזט אים פאַר די אויגן,
עס זאָל דער אינדיק זען,
אַז ס'איז אַ קאַם געווען,
אַ קאַם און ניט קיין קרוין,
אַ פּראַסמער קאַם און שוין.

פון דעמאלט אָן
האַט מער דער אינדיק אויפן קאַפּ
קיין קאַם ניט, ווי עס האָט דער האָן,
נאָר ס'הענגט פון שטערן אים דער קראַפּ.

ס'האַט אַבער תשובה ניט געטאָן
דער אינדיק מיטן פליך —
ער איז נאָך אַלץ פאַרליבט אין זיך,
און גוידערט זיך, און בלאָזט זיך אָן,
און רעדט זיך איין אַצינדער, ווי אַמאַל,
און האַלדערט אויפן קול:

— איך האַלדער אַ געהאַלדער!
איך האָב זיך האַלד און האַלדער.
איך בין נאָך אַלץ אַ קעניג, מאַל דיר,
אַפילו ס'הענגט מיין קרוין אַראָפּ.
די פּורפּור-פאַרב באַצירט מיין קאַפּ,
אַ קייט רובינען אויף מיין האַלדזן.
איך בין אַ קעניג אַלץ.
איך האָב זיך האַלד און האַלדער.
איך האַלדער אַ געהאַלדער! —

די גע'גנב'עטע זון

נאך ק. מ'שוקאווסקי — פון רוסיש.

ווי א קראקאדיל אין דרימל,
ליגט א כמארע אויפן הימל.
גייט די זון זיך אויף שפאציר
און פארגייט אהינטער איר.

קוקט דער וועווריק אין בינאקל
און ער טוט דעם עק א שאקל:
„וואס איז מיט דער זון געשען?
ניט אין ערגעץ זי צו זען.“

און די גרילן מיט די צינגלעך —
פונם וואלד די צייטונגס-אינגלעך —
האבן זיך אין גראז צעשפרונגען
און די פרישע ניים צעקלונגען:
„ס'האט די זון דער קראקאדיל
איינגעשלונגען, ווי א פיל!“

וויינט דער גרויער שפערל ביטער
אין זיין נעסט פון שמרוי און ריטער:
„זון, ס'איז פינצטער מיר די וועלט,
ווייז א קערנדל אין פעלד!“

וויינען האזן
אין די גראזן,
בלאנדזשען, זעען ניט דעם וועג,
פאלן, חלש'ן פון שרעק.

בלויז די ראקעס,
די פרומאקעס,
אינם זומפ די אויגן גלאַצן,
קריכן אום מיט אלע שרצים,
און די וועלף די בייזע וואַיען,
ווי די ווילדע משוגעים.

קומען צאפן
און זיי קלאפן
אינם טויער: „טראַ-טא-טא!
שלאַפט ניט אין אַ צייט אַזא!
היי, איר היות, ניט געשלאַפן!
קומט דעם קראַקאָדיל באַשטראַפן,
קומט די זון פון אים באַפרייען
און די וועלט מיט ליכט באַנייען!“

נאַר אין שרעק די היות זאָגן:
„ווער קאָן אַזא מאַנסטער שלאַגן!
פול מיט ציינער איז זיין מויל,
אים צו אַנזען איז אַ גרויל.“

און זיי לויפן צו דעם בער אין זיין נאַרע:
„קום צו הילף אונדז, שטאַרקער בער, אין אַ צרה,
שוין גענוג די לאַפע זויגן אין טרוים,
מ'דאַרף גיין די זון באַפרייען און שוין!“
נאַר קיין חשק האָט ניט בער זיך צו שלאַגן,
דרייט ער זיך אַרום דעם זומפ שטאַרק צעטראַגן,
און ער יאַמערט, און ער ברומט, מאַכט אַ גוואַלד,
רופט די בערעלעך די קליינע פון וואַלד:
„היי, וואוהיין דאַרט זיינט איר נעלם געוואָרן,
מיך פאַרלאָזן אויף די עלטערע יאָרן? !“

איז דער פוקס אַרויסגעקומען,
ריידן צו דעם בער גענומען :
„שעם זיך, אלטער, קלאַג ניט מער —
קלאַגן פאַסט ניט פאַר אַ בער!
דו, קרומלאַפיקער, גיי פלינקער
אויפן קראַקאָדיל דעם שלינגער,
רייס אים, ביים אים, ברעך די ביינער,
רייס די זון פון זיינע ציינער,
און, ווען איבער באַרג און טאַל
וועט זי שיינען נאַכאַמאַל,
וועט דיין קליינוואַרג דאַס פאַרפאַלענע
אַנרייסן דיר קוישן מאַלינעס,
לויפן קעגן דיר : „האַלאַ!
זיידע, אַט מיר זיינען דאָ!“

שטייט אויף באַלד דער בער,
מאַכט אַ גוואַלד דער בער
און צום גרויסן טייך
לויפט פון וואַלד דער בער.
און דער קראַקאָדיל
ליגט זיך פויל און שטיל
און אין זיינע ציין,
ווי אַ דימענט-שטיין,
פינקלט נאָך די זון
די גע'גנב'עמע.

שטייט אַ הויכער בוים,
קריכט דער בער אויף אים,
הילכן זאַל די שטים
פון זיין הויכער קרוין.

פונם בוים-שפיץ, ווי א שמורם,
ברומט דער בער און רעדט דבורים:
„רויבער, שפיי ארויס דוין רויב!
כ'וועל צעמאלן דוך אויף שמויב.

כ'וועל שוין מער דיר ניט דערלויבן
אונדזער זון אוועקצורויבן.
אז דו האסט א וועלט פארוויסט,
ארט עם דוך, דו עגאאיסט ? ”

נאר דער רשע לאכט אין גוידער,
אז עם טוט דער בוים א שוידער:
„איך וועל כאלד פארשלינגען אויך
די לבנה אין מיין בויך ! ”

האלט ניט אויס דער בער,
קאכט און ברויזט דער בער
און אנטקעגן פיינט
גייט ארויס דער בער.
בויגט ער, ברעכט ער אים,
טוט זיין רעכט ער אים: —
„גיב אהער די זון
די גע'גנב'עמע ! ”

און דער קראקאדיל געשלאגן
הויכט אן בעטן זיך און קלאגן
און פון מויל דעם אפענעם,
ווי א העלע האפענונג,
הויכט די זון זיך אויף,
גייט אין הימל אויף.

און מיט ליכט די זון צעשפריצט זיך,
אויף די טויעלעך צעבליצט זיך,
אויף די בלעטעלעך צעלייכט זיך,
צווישן ביימער-שמאמען שלייכט זיך
און פון שאַטנס אויף די סטעזשקעס
נייט זי אויס מערעזשקעס.

און די פייגעלעך צעזינגען זיך,
און די וועווריקלעך צעשפרינגען זיך,
און זיי גייען אויף אַ שמריק,
און די האַזן
אין די גראַזן
מאַכן קאַזשעלקעס — פאַר גליק.

און דעם זיידן צו באַגעגענען
זיינע בערעלעך אַנטקעגן אים
לויפן פריילעכע, ווי קעצלעך,
מיט די גראַבע פיס, ווי קלעצלעך,
און זיי גריסן אים: „האַלאַ!
זיידע, אַמ מיר זיינען דאָ!“

אַלע, אַלע פרייען זיך —
חיות, פייגל, רינדער —
און מיט זיי אויך דרייען זיך
אַרום בער די קינדער.
און זיי קושן, דאַנקען אים
פאַר דער זון דער העלער,
דאַנקען און דערלאַנגען אים
האַניק אויף אַ טעלער.

א י נ ה א ל ט :

36 — די הון די פליערקע — — 37 — די ציג און איר בעקעלע — 38 — דאָס קעצל און די מייז — — 39 — די שיכור'ע פליג — — — 40 — דער פאַרקלעמטער חזיר — 41 — דער חזיר און די קאַץ — — 42 — די כוואַטסקע פליג — — — 43 — דער פוקס — — — — 44 — דער זומפ און דאָס אַקערפעלד 45 — די צוויי פערד — — — — 46 — די ווינטמיל און דאָס מילכל — דער שמעטערלינג מיט די פיר פליגלען — — — — דער בלומענקוסט און דער פרוכטבוים — — — — 47 — דער דאַרן — — — — 48 — דאָס פערד און דער קעמל — 49 — די קוקן — — — — 50 — דער חזיר און די שוואַלב — 51 — דער זייגער און דאָס האַרץ — 52 — די צוויי ציגן — — — — 53 — דער שפערל און די שוואַלב — 54 — דער אַקס און די מערעשקע 55 — דער וואַויקאלאַקע — — — 56 — דער אינדיק און דער אַדלער 57 — דער באַק און דער הונט — 58 — דער בינענצוכטער און די בינען — — — — 59 — די קראַ און די טויב — — — 60 — דער שפיגל און דאָס בילד — 61 — דאָס וואַסער און דער טאַפ — 62 — דער זינגפויגל און דער הונט 63 — די קו צוגאַסט — — — — 64 — דער פרייס און די וואַנץ — 65 — דער געלערטער אייזל און דער פוקס — — — — 66 — דער ראַץ אין ביבליאַטעק — 67 —	3 — אין קאַסטן (פאַרוואַרט) — — 4 — די שפין און די בין — — — 5 — דער האַן און די מויז — — 6 — דער קאַנאַריק און די קראַ — 7 — פעגאַס און די פערד — — 8 — דער אינדיק און דער שטרויט 9 — דער נאַכטיגאַל און דער שפערל 10 — די אַנגעטראַטענע קאַץ — — 11 — די פלעדערמויז — — — — 12 — די הייזעריקע שלאַנג — — 12 — דער הונט און דער חזיר — 13 — דער שמעטערלינג און די בין 14 — די שפערלען און די סאַווע — 14 — די וועזערקע און דער פוקס — 15 — משיח'ס פערד — — — — 16 — דאָס שעפסל און איר מוטער — 17 — דער מאַראַנץ און די לימענע — 17 — דער בוים און די וואַרצלען — 18 — די קאַץ און די מייז — — — 19 — דער האַז און דער יאַזש — — 20 — די צוויי עמער — — — — 21 — די באַוול און דער זייד — — 22 — דער תליון און די שטריק — 23 — דער וויכער — — — — 24 — די באַליידיקטע שפין — — 25 — די באַלעבאַסטע און די הינער 26 — דאָס נאַזטיכל און די בלום — 27 — די קאַפּאַטע און די העמד — 28 — דער בעיזם — — — — 29 — דאָס צעפּוילטע האַלץ — — 30 — די פישערנעץ — — — — 31 — די שוועל און דער קנאַפל — 31 — דער קוימען — — — — 32 — די וועספ און די בין — — 33 — דער אַדלער און דאָס בלומענ־פויגעלע — — — — 34 — די ציכטיקע קאַץ — — — 35 —

- די טשוועקלעך און די
פלעקלעך — — — — 68
דער באַלון און דער זעגל — 69
די כוואַליע און דער פעלדז— 70
דער גאַלדזוכער און דער
קראַט — — — — 71
די פליגל און די פיס — 72
די צוויי שטראַמען — — 73
די בריק און דאָס אייז — 74
די מצה און דער ווייץ — 75
דער טשוואַק און דער האַמער 76
די ווינקלען און די שוועל — 77
די וועווערקע און דער בער— 78
דער ראַק — — — — 79
די פרומע שלאַנג — 79
דער גייציקער טיגער — 80
די נייטראַלע היענע — 81
די פערד און דער וואַלף — 82
די צוויי שלאַנגען — — 83
די ברעטער און די קלאַטשע 84
דער פישער און דאָס פישעלע 85
- די דערשראָקענע ווערים — 86
די פייל און די לוחות — — 87
דאָס האַלץ און די שטיינקויל 88
די זשענדע מאַלפע — — — 89
דער וואַלף און דער אייזל — 90
דער טכויר און דער פוקס — 90
די צייל־סיסטעם — — — 91
די ציג און די שעפס — — 92
דער שיינער פויגל און דער
וואַרים — — — — 93
דער לוח און דער זייגער — 94
דער קאַפּ און דאָס האַרץ — 94
דער מיזאַנטראַפּ און זיין הונט 95
שלמה המלך און די מויז — 96
די בטלנים און דער אָף — 97
מיינע חיות און איך — — — 98
מעשה'לעך :
דאָס גיט־געניטע הינדעלע— 101
פאַרוואָס דער אנידיק האַט א
קראַפּ — — — — 102
די גע'גנב'עטע זון — — 106